БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, ВКП(б)-гэй Улан-Удын горкомой орган

№ 254 (6174)
ДЕКАБРИИН 26
СРЕДА
1951 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Эб найрамдалай агуу ехэ хэрэгэй түлөө тэмсэлдэ

Советскэ арад Ленин—Сталинай партиин хүтэлбэреэр ябажа, өөрынгөө гадаадын политикые—эб найрамдалай ба ..улгүй байдалай, арадуудай тэгшэ эрхэ ба хани барисаанай политикые эрид ..ууд бэелүүлнэ. Эб найрамдалай түлөө шэнэ дайн уридшалан зайсуулхын түлөө СССР-эй тэмсэлынь дэлхэйн бүмбэрсэгэй бүхы оронуудай олонниитэ арад зоной шухала интересүүдтэй тааралдана.

Эб найрамдал сахихын ба бэхижүүлхын түлөө Советскэ Союзай бэелүүлдэг хэмжээн бүхэниие олон зуун миллион эгээ.. хүнүүд эдэбхитэйгээр дэмжэнэ. Онондоо оронуудай демократическа хүсэнүүдэй гайхамшагта шэнэ бүлэг түлөөлэгшэдтэ «Арадуудай хоорондын эб найрамдал бэхижүүлгын түлөө» Уласхоорондын Сталинска шангуудай олгогдоһон ..цалые һайн һайхан һаналта бүхы хүнүүд нэгэн дуугаар һайшаагаа.

Эб найрамдал хамгаалха гээшэ дэлхэйн бүхы арадуудай хэрэг мүн. Бүхы оронуудай бүхы газар нютагуудай, политикэ ба шажанай ондо ондоо үзэл бодолой олон зуун миллион хүнүүд эб найрамдал тухай һанал бодолоор эзэлэгдээд байна, эб найрамдалай түлөө ..саа. Хүн түрэлтэнэй харша һанал бодолоо империалистическэ агрессорнүүд бэелүүлхэ ябадалдань олонниитэ арад ..үгэр ерэтэ бүри улам ехээр һаад..

«Эб найрамдал тээшэ эрмэлзэдэг» хэлэгэйгээр американо-английска политикүүдай хэлэдэг худал хуурмаг үгэнүүдынь эб найрамдалда дуратай арадуудые ..элжэ шадахагүй. Арадууд болбол правительствонуудай һанал хүсэл тухайнь тэдэнэй хэлэһэн үгэнүүдһээ тобшолохэдэгүй, харин тэдэнэй хэрэг үйлэ.. тобшолол хэдэг байна. Американ.., Англиин, Франциин ба агрессивнэ хойтоатлантическа блогой бусад гүрэнүүдэй ..хилхы кругуудай харагүүдынь эб найрамдал тээшэ этэ правительствонуудай эрмэлзэлтэгые харуулнагүй, харин дайн шэнэ дайн тээшэ тэдэнэй эрмэлзэжэ бйидагынь гэршэлнэ.

Кореядахи дайн сэрэг болюулха тухай Советскэ Союзай үүсхэлээр эхилэгдэһэн хэлсээнүүдые американска түлөөлэгшэд ..болохоор унжагайруулна. Американ.. зонхилхы кругуудай агрессивнэ һанал хүсэлнүүдые США-гэй президентын ..а табиһан ба конгрессэй баталан ..һан «1951 оной хуули» гэдэг эли ..ор гэршэлнэ. Тус хуули хадаа эб найрамдалда дуратай оронуудта америка..ска тагнуулай эльгээдэг шпионуудта, ..рсантнуудта ба бусад гэмтэдтэ Холбоо Штадуудай финансова сэхэ дэмжэлгэ үзүүлхэ ябадал хараална, бэеэ ..ай бусад оронуудай дотоодын хэрэгтэ американска империализмын бүдүүлигэр дахин һамаархалга болоно.

Империалистическэ политигууд өөһэдынгөө агрессивнэ түсэбүүдые арадуудта ..ахые, эдэнние шэнэ дайнда татажа ..ахые эрмэлзэн, шэнэ дайн һүжэрөөгэй түлөө бэелүүлжэ байгаа курсаяа .. найрамдал» ба «зэбсэгжэлгые хороо.. тухай худал хуурмаг үгэнүүдээр ..алхые һэдэнэ. «Бүхы зэбсэгжэлгэ.. ба зэбсэгтэ хүсэнүүдые гу..шуулха, хизаарлаха ба таарал..үү.. хороохо» гэдэг тухай Нэгэдэмэл Нацануудай Организациин Генеральна Ассамблейн зургаадахи сесси..э США-гэй, Англиин ба Франциин ..н дурадхалнууд ниитын һанал бодол.. мэхэлхэ гэһэн ябадалда зорюулагдаһан гэжэ американска хархис хэблэл.. ..нюунгүйгөөр бэшэнэ.

Эб найрамдалда дуратай арадууд болбол англо-американска агрессивнэ блогой ..ллогшодой мэхэ гоходо эсэргүү эрид ..а харюу үгэнэ. Эб найрамдалай ба ..ократиин хүсэнүүдэй гүрүү зэргэдэ ..а байгаа Советскэ Союз болбол дайн ..г һүжэрөөгшэдэй гамгэ муухай һанаа.. зоримгой шангаар элишэлнэ, эб найрамдалда дуратай бүхы арадуудые эб найрамдалай тугые тойруулан ниитлэр ..ана. Советскэ правительство болбол .. найрамдал сахиха ба бэхижүүлхэ ..тэ бодото дээрэ зорюулагдаһан дурадхалнуудые ходоо дурадхадаг ба ар.. хамгаалдаг байха юм.

Эб найрамдалай түлөө тэмсэлэй асуу.. «шадаал һаа үсөөн юрэнхы мэдүүлгэнүүдые, хооһон найдуулгануудые, гоё .. формулонуудые ба эб найрамдалда ..о дээрэ хүргэхэ шадаал һаа олон .. простой, эгээл тодо шиидхэбэринүүдые болон хэмжээнүүдые...» хараха .. биднэр хүсэнэбди гэжэ манай гү..й һуури табигша агуу ехэ Ленин заа..һэн.

Советскэ гүрэн гадаадынгаа политикын ..нско-сталинска принципүүдтэ үнэн .. ябажа, 34 үлүүтэй жэлнүүдэй тур..соо эб найрамдалай хэрэгые эрид .. хамгаална, эб найрамдалай уласхоорондын харилсан туһаламсагүйн түлөө тэмсэнэ.

Советскэ Союз шанги тиимэ эрид зоримгойгоор ба үнэн сэхээр эб **найрамдалай** политикые бэелүүлжэ байһан орон дэлхэй дээрэ үгы юм гэжэ бүхы оронуудай олонниитэ арад зон ойлгоно.

«Манай гадаадын политика эли тодо. Энэ хадаа эб найрамдал сахиха ба бүхы оронуудтай худалдаа наймаанай харилсаа бэхижүүлхэ политика мүн, — гэжэ нүхэр Сталин хэлэнэ.— **СССР болбол хэниинешье занаха тухай ба тэрээнһээ байтагай хэндэшье добтолхо тухай бодоногүй. Биднэр эб найрамдалай түлөө тэмсэнэбди, эб найрамдалай хэрэгые аршалан хамгаалнабди».**

Дайнай хойтохи жэлнүүдтэ манай орон дотор угаа үргэн далайсатайгаар бэелүүлэгдэжэ байгаа коммунистическа байгуулалта Советскэ Союзай эб найрамдалда дуратай политикые этигэмэ тодоор гэршэлнэ. Советскэ Союзай байгуулжа байгаа асари ехэ гидростанцинууд ба уһалалгын системэнүүд, гражданска промышленностиие үргэдхэлэ, арадай ажахын хэрэглэлдэ Советскэ правительствын зүгһөө бүри ехэ мүнгэ хэрэгсэлнүүдые һомололго, арадай материальна тэниглэн байдалые дээшэлүүлгэ хадаа советскэ гүрэнэй эб найрамдалда дуратай хүсэл элмэлзэлэлые эли тодоор гэршэлэн харуулна. Эб найрамдалай Пакт баталха тухай Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Хандалгада СССР-эй 117 миллион гражданинуудай гараа табиһан ябадал ба Венэдэ һаяхан болоһон Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй сессиин шиидхэбэринүүдые эб найрамдалай тала баригшадай Бүхэсоюзна гурбадахи конференциин халуунаар дэмжэһэн ябадал хадаа эб найрамдалай хэрэгтэ советскэ хүнүүдэй тон үнэн сэхэ байдагые мүн лэ тодоор гэршэлнэ.

Советскэ Союз болбол Нэгэдэмэл Нацануудай Организациин Генеральна Ассамблейн сессинүүд бүхэн дээрэ, Аюулгүйн Соведэй бүхы заседанинууд дээрэ ба уласхоорондын бусад организацинуудта демократическа эб найрамдалай программые эрид шангаар аршалан хамгаална. Нэгэдэмэл Нацануудай Организациин Генеральна Ассамблейн мүнөө боложо байгаа зургаадахи сесси дээрэ Советскэ правительство болбол дэлхэйн шэнэ дайнай аюулда эсэргүү ба эб найрамдатые болон арадуудай хоорондохи хани барисаа бэхижүүлхэ хэмжээнүүд тухай практическа тодо һонор дурадхалнуудые дахин оруулаа.

Советскэ Союзай дурадхалнууд хоёр удхатай бэшэ ба эли тодо юм гэбэл: жэлэй турша соо агуу ехэ табан гүрэнүүдэй зэбсэгжэлгые ба зэбсэгтэ хүсэнүүдые — гурбанайнь нэгэ хуби хүрэтэр хороохо, атомна зэбсэг заатагүй хорихо ба энэ хоригые бэелүүлгын хойноһоо уласхоорондын шанга хиналта табиха, зэбсэгжэлгые ба зэбсэгтэ хүсэнүүдые хороохо тухай асуудалаар Бүхэдэлхэйн конференци зарлаха, агуу ехэ табан гүрэнүүдэй хоорондо Эб найрамдалай Пакт баталха, Кореядэ сэрэгэй ябуулгануудые болюулха.

Советскэ Союз эб найрамдалай түлөө тэмсэхэдээ, дайнай аюулые зайсуулха гэжэ эрмэлзэжэ байгаа олон миллион простой хүнүүдэй дэмжэлгэдэ түшэглэнэ. Эб найрамдалай түлөө тэмсэлшэдэй түрүү зэргэдэ Советскэ Союзтай хамта мүн Хитадай арадай республика, арадай демократиин бүхы оронууд ябалсана. Эб найрамдалай түлөө тэмсэл баруунай ба зүүнэй бүхы оронуудай олон миллион хүнүүдтэ ойлгосотой дүтэ хэрэгынь болонхой. Империалистическэ дай һүжэрөөгшэдтэ эсэргүүсэн эдэбхитэйгээр тэмсэхэ гэһэн һанал бодол олон ниитэ арад зоной ухаан мэдэрэлые улам ехээр эзэлжэ байна. Эб найрамдалай түлөө тэмсэлшэдэй хүдэлөөн хадаа түгэс хүсэн боложо ургаа. **«Эб найрамдал сахилгын хэрэгые арадуудай өөһэдынгөө гарта абажа, тэрээниие эсэстэнь хүрэтэр аршалан хамгаалаа һаань, амгалан байдал сахигдаха ба батадхагдаха»** гэһэн сталинска сэсэн мэргэн үгэнүүд олон миллион простой хүнүүдтэ ойлгосотой болонхой, эб найрамдалай тала баригша бүхы хүнүүдэй дайшалхы программа болонхой.

Советскэ арад бүгэдэниитын эб найрамдалые һэрэмжэтэй хёрхоор хамгаална. Эб найрамдалай нангин хэрэгтэ тон үнэн сэхэ манай арад өөрынгөө бүхы хүсые зохёон байгуулха амгалан ажалда, коммунизм байгуулгада зорюулна. Большевистскэ партиин, вождь ба багша агуу ехэ Сталинай хүтэлбэреэр советскэ арад коммунизмын түгэс илалта тээшэ этигэлтэйгээр дабшана, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал сахихын ба бэхижүүлхын түлөө шангаар тэмсэнэ.

(Декабриин 23-най «Правдын» түрүү бэшэгһээ).

Манай республика дотор

Орденууд ба медальнууд барюулагдаба

Олон жэлдэ оролдосотой һайнаар ажаллаһанайнгаа түлөө шагнагдаһан Кабанскын аймагай хэдэн хүдэлмэрилэгшэдтэ Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь нүхэр В. Л. Островская СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй нэрэһээ правительствын орденууд ба медальнуудые барюулба.

«Хүндэлэлэй тэмдэг» орден Кабанскын аймагай Степно-Дворецко эхин һургуулиин багша А. И. Капустина; «Ажалай шэн габьягай түлөө» медаль Колёсовско эхин һургуулиие даагша БМАССР-эй габьяата багша Е. А. Бочалдина, аймагай гэгээрэлэй таһагай һургуулиин инспектор В. Н. Комогорцева; «Ажалдаа шалгарһанай түлөө» медаль Кабанскын аймагай больницын акушерка Е. М. Нелюбина, энэ больницын медицинскэ сестра К. Б. Цымбал, дунда һургуулиин багша М. М. Сахарова ба бусад хамта 8 хүн абаба.

Шагналда хүртэгшэд болбол угаа ехэ анхарал оролдолгынь түлөө большевистскэ партида, Советскэ правительствода, нүхэр Сталинда баясхалан хүргэһэн байна. Нүхэр Островская шагналда хүртэгшэдые халуунаар амаршалха зуураа, тэдэнэрэй саашадаа амжалтатайгаар хүдэлмэрилхыень хүсэбэ.

Мүрысөөндэ илагшад

Яруунын аймпотребсоюзай коллективэй гэшүүдэй дунда социалистическэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрнэ. Тэрэнэй ашаар, тус коллектив эд бараанай эрьесын 11 һарын түсэбые 104 процент дүүргэв. Мүн хүдөө ажахын продуктнуудые болон түүхэй эд худалдан абаха түсэбөө 12 процентээр үлүүлэн дүүргэв.

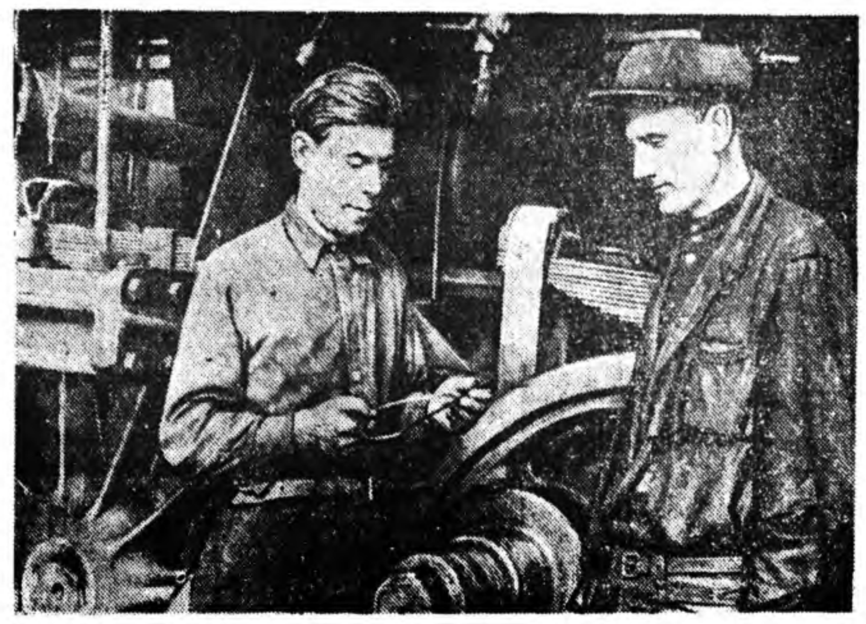
Мүрысөөндэ түрүүлһэн энэ коллективтэ Бурмонкоопсоюзай болон профсоюзай обкомой дамжуулгын Улаан туг, мүнгэн шан үгтөө. Аймпотребсоюзай правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Подшивалов, главна бухгалтер нүхэр Цыжибон гэгшэд тус бүридөө 700 түхэригөөр шагнагдаа.

Аймаг дотороо дэлгэрһэн мүрысөөндэ түрүүлһэн Усть-Эгэтын сельпогой коллективтэ аймпотребсоюзай дамжуулгын Улаан туг дахинаа үлөөгдэбэ. Тиихэдэ Комсомольско сельпогой правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Балдугов, тус сельпогой бухгалтер нүхэр Белобородова болон бусад түрүүшүүл мүнгэн шангуудта хүртэһэн байна.

Үндэр шанда хүртэһэн эдэ түрүүшүүл туйлаһан амжалтануудаараа һанаагаа амарангүй, саашадаа бүри һайнаар хүдэлмэрилхэ уялга абаад, тэрэнээ амжалтатайгаар дүүргэжэ байна.

Аймпотребсоюзай системын организацинуудта гүрэнэй ба кооперативна мүнгэн зөөри үрихэ ба хулгайлха ябадал энэ жэлдэ огто болоогүй.

М. Майоров.

Улан-Удэ станциин паровозно депогой паровоз угаалгын цехын бригадир Владимир Зиновьевич Тишковскиин хүтэлбэрилдэг комплексно бригада һайнаар хүдэлмэрилнэ. 35 найрамдалай стахановска вахтада жагсаад зуураа, энэ бригадын... хит... уялга абаад һэн. Тэдэнэр уялгаяа үнэн хэрэг дээрэ бэелүүлэн, хэлэһэнэйнгээ дабаримне 170—200 процент дүүргэнэ.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нүхэр В. Тишковский (зүүн гарһаа) бригадынгаа эрхим слесарь П. Михальченкотай хүдэлмэри тухайгаа хөөрэлдэжэ байна.

З. Веснинагай фото.

Эрхим шанарай бригаданууд

Горпромкомбинадай оёдолой фабрикын индивидуальна захилай цехын нүхэд Свечихина, Кушнарёва, Фомина гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг бригаданууд гансахан эрхим шанарай продукци бүтээн гаргахын түлөө социалистическэ мүрысөө эмхидхэхэ үүсхэл 1950 ондо гаргаа һэн. Тус бригаданууд 1951 оной туршада социалистическэ мүрысөөнэйнгөө условинуудые квартал бүхэндэ үлүүлэн дүүргэһэн байгаа.

Эдэ гурбан бригада жэлэйнгээ үйлэдбэриин программые бүри ноябриин 1-дэ 105 процент хүрэтэр дүүргэһэн байна. Мүнөө ерэхэ жэлэйнгээ даалгабари дүүргэжэ байна, 2600 хэһэг хубсаһа эрхим шанартайгаар оёо. Тус бригаданууд 9 мянган түхэригэй материалнуудые алмаһан, оёдог хубсаһанайнгаа үные 3,9 процентээр химдаруулһан, ажалай бүтээсые дунда жэшээгээр 6 процент хүрэтэр дээшэлүүлһэн байна. Хубсаһа оёулагшад нэгэшье гомодол оруулаагүй, харин 26 дахин баясхалан хүргөө.

Бригаданудай олонхи мастернууд үдэрэйнгөө нормо холо үлүүлнэ. Жэшээнь, ниитэ оёлгын мотористка нүхэр Выборова үдэрэйнгөө нормо 250 процент дүүргэнэ. Эхэнэрнүүдэй пальто оёгшо нүхэр Гаврилова хоёрзуутан болонхой. Тиихэдэ, үдэрэйнгөө нормые 150—180 процент хүрэтэр дүүргэгшэд эндэ олон.

Социалистическэ мүрысөөнэйнгөө условинуудые амжалтатайгаар дүүргэһэнэйнь ба гансал эрхим шанартай продукци гаргалаг болоһонойнь түлөө эдэ бригаданудта «Эрхим шанарай бригада» гэһэн хүндэтэ нэрэзэргэ олгогдоо. РСФСР-эй нютагай промышленностиин Министерствын ба профсоюзай ЦК-гэй Хүндэлэлэй грамотануудаар элэ бригаданудай гэшүүд тус бүридөө шагнагдаа.

И. Елшин.

Шэнэ методэй ашаар

Ехэ-Кударын МТС-эй механизаторнууд Сэлэнгын МТС-эй хүдэлмэрилэгшэдэй уряае халуунаар дэмжээд, машинно-тракторна парк заһабарилгые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө ба 1952 оной хабарай тарилгада жэшээтэ һайнаар бэлэдхэхын тула республиканска социалистическэ мүрысөөндэ оролсоһон байна.

Сэлэнгынхидтэл адли, ехэ-кударынхид энэ жэлэй заһабарилгада узловой шэнэ метод хэрэглэнэ. Энээнэй ашаар заһабарилгын шанар нилээд һайжаруулһан, ажалай бүтээсэ ехэдхэһэн, олон хүнүүдые сүлөөлһэн байха юм. Энэ метод хэрэглэһэнэй ашаар тус МТС-эй мастерскойн хүдэлмэрилэгшэд машина заһабарилгын график амжалтатайгаар дүүргэнэ. Трактор ба бусад машинануудые заһабарилгын квартальна түсэбөө энэ МТС-эй коллективэйхид һаяар дүүргэхэнь.

МТС-эй түрүү хүнүүд стахановскаар ажаллажа, үдэр бүриингөө даалгабарине холо үлүүлэн дүүргэнэ. Жэшээнь, токарьнууд Коламынин, Гурянов гэгшэд үдэр бүриингөө нормые 150—200 процент, түмэршэ дархашуул Капустин, Жарников гэгшэд—200—250 процент дүүргэнэ. Мүн хойто мост ба моторнуудые заһабарилгын узелнууд (даагшанарынь Капустин ба Дамбаев) һайнаар хүдэлмэрилнэ.

Г. Эрдынеев.

А. А. Фадеевэй 50 наһанай ойе тэмдэглэбэ

Столицын олонниитэ болбол А. А. Фадеевэй 50 наһанай ойе тэмдэглэбэ. Литераторнуудай Центральна Байшанда тус ойдо зорюулагдаһан вечер К. А. Фединэй түрүүлэлгэ доро декабриин 23-да болобо.

Энэ вечертэ уранзохёолшод, эрдэмтэд, искусствын мастернууд, хилын саадахи уранзохёолшод Назым Хикмет, Павло Неруда, Михаил Садовяну гэгшэд хабаадаа.

Түрүүлэн үгэ хэлэһэн А. Сурков хорин табан жэлэй урда тээ бэшэгдэһэн түрүүшынь номуудһаа эхилэн, «Залуу гварди» гэжэ роман хүрэтэрөө А. А. Фадеевэй зохёолнууд гансашье манай ороной бэшэ, мүн хилын саадахи олон миллион уншагшадта мэдээжэ болонхой гэжэ хэлэбэ. А. А. Фадеев болбол сталинска агуу ехэ эпохын советскэ хүнүүдэй, Эхэ орондоо хизааргүй дуратай, Ленин — Сталинай партиин агуу ехэ идеянүүдтэ үнэн сэхэ хүнүүдэй гайхамшагта образуудые байгуулаа.

Уранзохёолшо-большевик А. А. Фадеев өөрынгөө творчествоор, олонниитын эсэшэгүй ажал-ябуулгаараа манай арадта үнэн сэхээр алба хэнэ, эб найрамдалай түлөө тэмсэлэй арюун хэрэгтэ бүхы хүсэеэ зорюулна.

СССР-эй советскэ уранзохёолшодой Союзай зүгһөө А. Софронов, эб найрамдал хамгаалха Советскэ Комитедэй зүгһөө Н. Тихонов, «Правда» газетын, Москвагай, Ленинградай, Украинын, Белоруссиин, Азербайджанай, Литвагай, Казахстанай, Армениин, Таджикистанай уранзохёолшодой организацинуудай, журналнуудай редакцинуудай, СССР-эй советскэ композиторнуудай Союзай, РСФСР-эй гэгээрэлэй Министерствын, Московско театрнуудай, организацинуудай ба эмхи зургаануудай түлөөлэгшэд 50 наһанайнь ойтой дашарамдуулан уранзохёолшые үнэн сэдьхэлһээ халуунаар амаршалаа. И. Эренбург, К. Симонов, Л. Леонов, А. Твардовский, С. Васильев, В. Инбер ба бусад нүхэд Фадеевтэ хандан халуун үгэнүүдые хэлээ. Мүн чилийскэ поэт, эб найрамдалай түлөө эдэбхитэй тэмсэлшэ Павло Неруда ойтойнь дашарамдуулан уранзохёолшые амаршалаа.

Советскэ Союзай ба хилын саадахи оронуудай олон городуудһаа нүхэр Фадеевэй адресаар олон тоото амаршалганууд абтаа.

Түгэсхэл дээрэ А. А. Фадеев суглараашадта халуунаар үгтагдан үгэ хэлээ. Тэрэ хадаа амаршалгачуудай түлөө халуун баясхалан хүргөөд, арадтаа, Эхэ орондоо, Ленин—Сталинай партида алба хэлгэдэ өөрынгөө бүхы хүсые зорюулхаб гэжэ суглараашадые найдуулаа.

МОСКВА ГОРОДОЙ БА МОСКОВСКО ОБЛАСТИИН ПРОМЫШЛЕННОСТЬ 1951 ОНОЙ ГҮРЭНЭЙ ТҮСЭБ БОЛЗОРҺООНЬ УРИД ДҮҮРГЭБЭ

Москва городой ба Московско областиин промышленностиин ба транспортын предприятинуудай ажалшад нүхэр Сталинда эльгээһэн бэшэг соогоо абаһан уялгануудаа дүүргэхын түлөө социалистическэ мүрысөө дэлгэрүүлһэнэй ашаар 1951 оной гүрэнэй түсэбые валовой продукци гаргалгаар болзорһоонь урид, декабриин 14-дэ дүүргэбэ.

Ашаа үргэхэ крануудые, хүнгэн автомобильнуудые, метрополитендэ хэрэглэгдэхэ тюбингнүүдые, бага гидротурбинануудые, часуудые, суперфосфат ба бусад түрэлэй продукци үйлэдбэрилхэ түсэб үлүүлэн дүүргэгдээ.

1951 ондо московско промышленность металл отолдог станогуудые, хэмжэлгын приборнуудые, үргэн хэрэглэлэй эд бараа ба бусад шэнэ зүйлэй продукци гаргадаг болоо. Хэдэн олон предприятинууд шэнээр баригдажа, ашаглалгада оруулагдаа.

—◆—

Хүдөө ажахын барилгануудта зуун миллион түхэриг гаргагдаба

ЕРЕВАН. Армениин колхозуудай хубаагдахагүй фондынууд нилээд ехээр ургаба. Веденскэ, Артикска ба бусад районуудай колхозуудай олзо доход үнгэрэгшэ жэлэйхидэ орходоо хоёр дахин, Пор-Баязетскэ районой колхозуудай—гурба дахин ургаһан байна. Ниитын ажахые саашадань бэхижүүлгэдэ ба барилгануудта хубаагдадаггүй фондынуудһаа ба гүрэнэй кредидүүдһээ 100 миллионһоо дээшэ түхэриг гаргашалагдаа. Малай 1150 байра баригдаһан, колхозно хэдэн арбаад хирпиисын-черепичнэ заводууд, тээрмэнүүд, кузницанууд ашаглалгада оруулагдаһан байна. Үйлэдбэриин-ажахын 800-һаа дээшэ байранууд, культурно-гэгээрэлэй хэдэн зуугаад эмхи зургаанууд баригдаа. 40 колхоз электричествотэй болоо.

—◆—

Договорнуудайнгаа дүүргэлтые МТС-үүд шалгана

КИЕВ. Украинын баруун областиин МТС-үүд колхозуудтай баталһан договорнуудай ёһоор абаһан уялгануудайнгаа дүүргэлтын дүнгүүдые гаргажа байна.

Черновицка областиин Окнянска МТС-эй коллектив түрүү агротехникые хэрэглэн, договорно уялгануудаа дүүргэжэ, үнгэрэгшэ жэлэйхидэ орходоо гектар бүриһөө 5 центнер орооһо ба 95 центнер сахарна свёкла үлүү ехые абаха ябадалдаа харьяата колхозуудтаа туһалаа. Эндэхи 28 колхозуудай 18-иинь миллионернүүд болоо. Колхозниигуудай ажалта үдэрэй үнэ ехээр дээшэлһэн байна.

МТС-эй харьяата колхозууд үйлэдбэриин байрануудые олоор бариа. Капиталовложенинь үнгэрэгшэ жэлэйхидэ орходоо 6 миллион түхэригөөр ургаа.

—◆—

ВЦСПС-эй секретариадта

ВЦСПС-эй секретариат болбол городууд болон районуудта профсоюзна эдэбхитэдэй суглаануудые, предприятинууд болон эмхи зургаануудта хүдэлмэришэд ба албахаагшадай суглаануудые 1952 оной февралиин 1 хүрэтэр үнгэргэхыень профсоюзуудай ЦК-нуудые ба Соведүүдые уялгалаа.

Тус суглаанууд дээрэ ВЦСПС-эй VII пленумэй шиидхэбэринүүдые, 1952 оной коллективнэ договорнуудые баталха тухай ВЦСПС-эй Президиумэй тогтоолые зүбшэн хэлсээд, тэдээниие дүүргэхэ талаар тодорхой хэмжээ-ябуулгануудые хараалха гэжэ һайшаан дурадхагдаһан байна.

Ажалшадые коммунистическээр хүмүүжүүлхэ тушаа культурна фронтын хүдэлмэрилэгшэдэй зорилгонууд

Культурын хүдэлмэрилэгшэдэй республиканска зүблөөн дээрэ ВКП(б)-гэй Обкомой секретарь нүхэр Д. Ж. Жалсабоной хэһэн элидхэлһээ

Советскэ социалистическэ байгуулалта болбол социализмын ороной бүхы арадуудай, тэрэ тоодо манай бурят-монгол арадай культурын хүсэ ехэтэйгээр һалбаран мандахын тулада тусгаар һайн условинуудые бии болгоо. Бурят-монгол арад хадаа СССР-эй бүхы ахадүү арадуудай бүлэ дотор, тэдэнтэй нигта хани барисаагаа бэхижүүлэн, коммунизм байгуулгада эдэбхитэйгээр хабаадалсажа байна.

Ленинско-сталинска национальна сэсэн мэргэн политикын ашаар, большевистскэ партиин, советскэ правительствын, нүхэр Сталинай өөрынь эсэшэ сусашагүй анхарал оролдолгын ашаар, агуу ехэ ород арадай ахадүүгэй туһаламжаар манай Бурят-Монгол болбол Советскэ засагай тогтоһон сагһаа хойшо промышленна болон хүдөө ажахын талаар ехэтэ хүгжэнги, формоороо национальна, удхаараа социалистическэ культуратай советскэ республика болонхой. Хуушанай кустарна мастерскойнуудай орондо тон шэнэ, эрхим һайн техникээр зэбсэгжэһэн мүнөө үеын фабриканууд ба заводууд бии болоо. Манай колхозуудай полинууд дээрэ хэдэн мянгаад тракторнууд, комбайнууд болон хүдөө ажахын орёо оньһон бусад машинанууд хүдэлмэрилжэ байна.

«...Эрдэм һургуули, культурые шудалалга хадаа олониитэ ажалшадай оюун мэдэрэлээр түгэлдэр общественно-политическэ ажалэбуулгын түрүүшын услови мүн...» гэһэн Владимир Ильич Ленинэй сэсэн мэргэн заабарине хүтэлбэри болгон абажа, большевистскэ парти болбол республика дотор һургуулинуудые, вузуудые болон тусхайга һургуулинуудые хүгжөөн олошоруулха талаар тон ехэ хүдэлмэри хэһэн байна. Республика дотор эхин, долоонжэлэй ба дунда һургуулинууд ехэ олон болоо, тус һургуулинуудта 100 мянга шахуу үхибүүд һуража байна, гадна дээдэ гурбан һургуули, 10 техникум ба тусхайта бусад хэдэн һургуулинууд хүдэлмэрилнэ. Национальна интеллигенциин олон тоото кадрнууд — эрдэмтэд, инженернүүд, технигүүд, уранзохёолшод, композиторнууд, артистнууд, багшанар ба бусад мэргэжэлтэд ехэ олон болоо. Ажалшадай бэеын энхэ элүүрые сахихын тулада эмнэлгын олон тоото эмхи зургаанууд: амбулаторинууд, клиникэнүүд, больницанууд, курортнууд, санаторинууд, амаралтын байшангууд бии болонхой.

Жэл бүхэндэ республика дотор уранһайханай, политическэ, научна ба бусад номууд ехэ олон тиражтайгаар бурят-монгол хэлэн дээрэ гаргагдана: республиканска гурбан, районно 23, городской 2, заводской 3 газетэ хэблэгдэн гарана; советскэ уранзохёолшодой союз, уранзураашадай союз, композиторнуудай союз, гурбан театр, филармони, хүгжэмэй 2 училищи, арадай творчествын байшан хүдэлмэрилжэ байна. Республика дотор культурын хэдэн арбаад байшангууд, колхозно ба хүдөөгэй хэлэн зуутаад клубууд, уншалгын байшангууд, улаан булангууд, библиотекэнүүд бии болонхой. Кино болон радио, физкультура ба спорт республикын ажалшадай дунда үргэнөөр дэлгэрэнхэй.

Дайнай хойто тээхи жэлнүүд соо манай республикын уранзохёолшод хадаа олониитын зүгһөө үндэр сэгнэлтэ абаһан нилээд һайн зохёолнуудые бэшэнхэй. Тэдэнэй тоодо түбхын түрүүндэ Хоца Намсараевай «Үүрэй толон», Жамсо Тумуновай «Нойрһоо һэриһэн тала» гэжэ романууд, мүн Цэдэн Галсановай «Советскэ наран» гэжэ шүлэгүүд ороно. 1950 ондо Москвада үнгэргэгдэһэн бурят-монгол литературын вечернүүд манай арадай ажабайдалда шухала событи болоно.

Научно-шэнжэлэлгын институдай хэблэн гаргаһан шэнэ зохёолнууд манай литературада нэмэлтэ болоо. Тус институт 1951 ондо «Бурят-Монголой АССР-эй түүхын» нэгэдэхи том, мүн «Бурят-монгол—ород хэлэнэй словарь» хэблэн гаргаһан байна. «Советскэ Бурят-Монгол» гэжэ документальна кинофильмые Ленинэй орденто «Ленфильмын» энэ жэлдэ байгуулһан ябадал республика дотор шухала событи болонхой.

Культурно-гэгээрэлэй эдэ олон эмхи зургаанууд, мүн парти ба советскэ гүрэнэй бэелүүлжэ байгаа хэмжээ-ябуулганууд хадаа шэнэ хүниие — коммунизмые эдэбхитэйгээр байгуулагшые хүмүүжүүлгын агууехэ хэрэгтэ алба хэнэ. Өөрынгөө, общественгоо, гүрэнэйнгөө аша туһада хүдэлмэрилнэбди гэжэ ажалшадай мэдэрһэн мэдэрэл хадаа коммунизмын түлөө тэмсэлдэ тэдэниие шэнэ габьяануудта зоригжуулна.

Зүгөөр, капиталистическэ байгуулалтаһаа уг залгамжалһан хуушанай үзэл бодолнууд ба заншалнууд манай советскэ общество дотор бүримүһэн үшөө усадхагдаадүй байһаар. Нүхэр Сталинай һургадагай ёһоор, хүнүүдэй оюун мэдэрэл өөрынгөө хүгжэлтэдэ тэдэнэй экономическа байдалһаа гээгдэдэг байха юм. Тиимэ дээрэһээ экономикодо капитализмын усадхагдаһан болобошье, хүнүүдэй, социалистическэ обществын гэшүүдэй оюун мэдэрэлдэнь капитализмын үлэгдэлнүүд нилээд удаан саг бэйһаар байдаг. Гадна, бидэниие тойроод байгааша капиталистическэ хүреэлэлгэ хадаа манай хүнүүдэй оюун мэдэрэлдэ капитализмын үлэгдэлнүүдые һэргээхэ ба али болохоор дэмжэхэ гэжэ оролдохоһоо гадна, хүниие үзэн ядадаг өөрынгөө бузар муухай идеологиие манай общество дотор нэбтэрүүлхэ гэжэ һэдэнэ. Энээниие мартажа болохогүй. Хүнүүдэй оюун мэдэрэлдэхи капитализмын үлэгдэлнүүд түбхын түрүүндэ ажалда болон ниитын үмсэдэ хайша хэрэгээр хандалгада, ажалай болон гүрэнэй жаяг заршам хазагайруулгада, өөрынгөө хубиин интересүүдые обществын ба гүрэнэй интересүүдтэй зүрилдүүлхэ ябадалда, ондоо нацын хүнүүдые доромжолхо гэһэн баримтануудта харагдана гэжэ элидхэлшэ хэлээд, зарим хүнүүдэй оюун мэдэрэлдэ капитализмын үлэгдэлнүүдэй байһан тухай баримтануудые харуулаа.

Элидхэлшэ болбол ниитэ-политическэ ба культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриин ехэ дутуунууд дээрэ тодорхойгоор тогтожо хэлээд, энэ хүдэлмэриие һайжаруулхын тулада областной партийна организациин абаһан хэмжээнүүд тухайда мэдээсэһэн байна. Нүхэр Жалсабон болбол аймагуудай, колхозуудай, предприятинуудай культурно-гэгээрэлэй зарим эмхи зургаанууд хүдэлмэреэ һайжаруулаа гэжэ хэлээд, энээн тухай жэшээнүүдые харуулаа. Шэлэй механизированна заводой хүтэлбэрилэгшэд өөһэдынгөө клубта ехэ анхаралаа хандуулна, энээнэйнь ашаар тус клуб ниитэ-политическэ, культурно-хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин ёһотой центр болонхой. Тэрэшэлэн Тарбагатайн аймагай Ехэ-Куналейн культурын байшан үбэлдэ һайнаар саг соонь бэлэдхээд, ажалшадай дунда культурно-гэгээрэлэй ба ниитэ-политическэ хүдэлмэри үргэнөөр ябуулна. Мүн Кабанскын аймагай, тэрэшэлэн республикын бусад зарим аймагууд ба городуудай культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаанууд хүдэлмэреэ һайнаар ябуулна. Тиигэбэшье ниитэ-политическэ ба культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриин байдал ба тэрэниие һайжаруулха хэмжээнүүд тухай ВКП(б)-гэй обкомой V пленумэй тогтоол дотор тэмдэглэгдэһэн дутуунууд үшөө усадхагдаадүй байһаар гэжэ элидхэлшэ тэмдэглэбэ.

Закаменай, Кударын, Түнхэнэй, Хэжэнгын, Ториин ба Яруунын аймагуудта, мүн Бабушкин городто культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай хүдэлмэри илангаяа муугаар эмхидхэгдэнхэй. Закаменай аймаг дотор культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаанууд хаһа саг соогоо финансировалагдадаггүй байна, мүн энэ хэрэгтэ хараалагдаһан мүнгэн зөөри буруугаар гаргашалагдана. Жэшээлхэдэ, Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз эдэбхитэдые «хүндэлхын» тулада 11 мянган түхэриг гаргашалһан байха юм. Томодхогдоһон колхозой хүтэлбэрилэгшэд болоч аймагай хүтэлбэрилхы органуудай түлөөлэгшэд тус «хүндэлэлгэдэ» хабаадалсаһан аад, энэ мүнгэеэ колхозой культурна фондһоо түлэхэ гэжэ «шиидхэһэн» байха юм?!

Энэ аймагай хэдэ хэдэн колхозууд культурна фондынгоо мүнгөөр хүнүүдые шагнадаг, кино харахын тулада колхознигуудта биледүүдые худалдажа абажа үгэдэг байха юм. Колхозуудай томодхогдомсоор урдань байһан клубуудай хаагдашаһан ушарнууд олон бии. Жэшээнь, Бурцакирай сомсоведэй Ждановай нэрэмжэтэ томодхогдоһон колхоз дотор 3 клубынь бултадаа хаагдашоо. Партиин обком болбол аймаг дотор культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриие таһалдуулһан зэмэтэ нюурнуудта шангаар һануулһан байна. Тиигэбэшье, Закаменай аймаг дотор культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри тон хангалтагүй байһан зангаараа. Малажал дээрэ хүдэлмэрилжэ байһан 1300 гаран колхознигууд газетэ ба ном уншаха, радио ба элидхэл шагнаха аргагүй байна. Малажалай фермэнүүд ба гүүргэнүүд дээгүүр культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэд, элидхэлшэд ябадаггүй байха юм, мүн киношье харуулагданагүй. Закаменай аймаг дотор культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай хүдэлмэриин хангалтагүй байһанай түлөө республикын культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай хэрэгые эрхилхэ управленишье (начальнигынь нүхэр Уртюбаев) харюусаха ёһотой. Тус район дотор 5 һарын турша соо аймгүйсэдкомой культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриин таһагые даагшын дүрбэ дахин һэлгэгдээд байхада, колхозно клубуудые даагшанарай мүнөө болотор олдоогүй байхада культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудые хэн хүтэлбэрилхэ юм.

Тэрэшэлэн Түнхэнэй аймаг дотор культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай хүдэлмэри хангалтагүй байна. Тэндэхи культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаанууд үбэлдэ муугаар бэлэдхээ. Нютагай бюджет дээрэ байһан культурно-гэгээрэлэй 15 эмхи зургаануудһаа миил 4-ниинь үбэлдэ бага зэргэ бэлдэһэн байха юм.

Тэрэшэлэн Түнхэнэй аймаг дотор малшадые культурно-ажаһуудалайнь талаар хангаха тушаа хүдэлмэри ехэ муугаар эмхидхэгдэнхэй. Аймаг доторхи 100 фермэнүүдһээ миил 12 фермэ дээрэнь улаан булангууд бии аад, тэдэншье мүртэйгөөр хүдэлмэрилнэгүй.

Модо бэлэдхэл дээрэ хүдэлмэрилжэ байһан ажалшадай дунда культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри дэлгэрүүлгэдэ тусгаар анхарал хандуулха шухала гэжэ элидхэлшэ хэлэбэ. Бурят-Монголой ой модоной промышленностиин предприятинуудта хүдэлмэришэдэй 20 клуб ба 80 гаран улаан булангууд тоологдоно. Теэд леспромхозуудай эдэ клубууд ехэ хангалтагүйгөөр хүдэлмэрилнэ.

Манай республика дотор культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай хүдэлмэри тон хангалтагүй байна гэжэ нүхэр Жалсабон хэлэбэ. Томодхогдоһон колхозуудта бригаданууд, фермэнүүд болон гүүртэнүүдынь ехэ таруу, колхозой центрһээ 70—100 километрын газарта байха юм. Тиимэ дээрэһээ бригада, фермэ бүхэн дээрэ улаан булан хүдэлмэрилжэ байха ёһотой. Мүнөө колхозно фермэнүүд дээрэхи улаан булангуудай хүдэлмэриие эрид һайжаруулха шухала. Республика дотор 3100 бригада ба фермэнүүд бии аад, тэндэ миил 512 улаан булан тоологдоно. Колхозуудта библиотекэнүүдые эмхидхэхэ тушаа хүдэлмэри баһал һулаар ябуулагдана. Жэшээнь, Бэйкало-Кударын аймагай 14 колхозуудһаа миил 2-ынь, Занграйн аймагай 17 колхозуудһаа баһа миил 2-ынь библиотекэтэй байха юм. Ториин аймаг дотор колхозно нэгэшье библиотекэ байхагүй.

Илангаяа хүдөө нютагуудай культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай хангалтагүй хүдэлмэри юугээр тайлбарилагданаб гэхэдэ, түбхын түрүүндэ, нютагуудтахи партийна, советскэ ба комсомольско организацинууд болбол клубууд, уншалгын байшангууд ба улаан булангуудые культурна хүдэлмэриин ёһотой центр болгохо тушаа бодото хэмжээнүүдые абанагүй, культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай ажал ябуулгые һайжаруулха тушаа асуудалнуудые өөһэдынгөө заседанинууд ба суглаанууд дээрэ хаража үзэхэ, зүбшэн хэлсэхэ ушарнууд ехэ үсөөн байна. Республикын Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэ культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай хэрэгые эрхилхэ управлени энэ хүдэлмэриин муу байһан тушаа баримтануудые миил тэмдэглээд лэ, шухала хэмжээнүүдые абанагүй. Культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай ажал-ябуулгые үндэһөөрнь һайжаруулгада манай партийна ба советскэ организацинуудай анхарал хандуулха шухала. Колхозуудай томодхогдохын урда тээ колхоз бүхэндэ байһан клубуудые тон ойрын үедэ заһабарилха, дулаалха хэрэгтэй. Мүн мэргэжэл шадабаряар түгэлдэр клубай даагшанарые дары сагаа олохо шухала.

Колхоз бүхэн болбосон һайнаар түхеэрэгдэһэн клубтай байха ёһотой. Тэрэшэлэн малажалай фермэнүүд ба полевой стануud улаан булантай байха зэргэтэй. Колхозуудай үйлэдбэриин түсэб дотор шэнэ клубууд, улаан булангууд ба библиотекэнүүдые барихаар хараалха хэрэгтэй.

Мүнөө үедэ республика дотор 10 мянга шахуу агитаторнууд хүдэлмэрилжэ байна. Һүүлэй үедэ агитколлективүүдэй хүдэлмэри элитэ һайжараа. Арадай сүүдүүдые һунгаха һунгуулиин кампаниин үедэ республикын городууд ба аймагуудтахи агитколлективүүд агитационно хүдэлмэри үргэнөөр ябуулаа. Тиимэ дээрэһээнь арадай сүүдүүдые һунгаха һунгалта амжалтатайгаар үнгэргэгдэһэн байна. Тиигэбэшье, агитационно хүдэлмэриие эмхидхэлгэдэ ехэ дутуунууд байһаар.

Нүхэр Жалсабон болбол агитационно-ниитын хүдэлмэриин асуудалнууд дээрэ тогтожо хэлэхэ зуураа, «Бурят-Монгольская правда», «Бурят-Монголой үнэн» газетэнүүдэй тиражуудайнь жэлһээ жэл бүхэндэ олошоржо байһые тэмдэглэбэ. «Бурят-Монгольский комсомолец» гэжэ залуушуулай газетэ ород ба бурят-монгол хэлэн дээрэ гарадаг болоо. Районно ба городской 25 газетэнүүдэй, мүн заводской газетэнүүдэй ниитэ тираж 1951 ондо 1.787 мянган экземпляр болоо. Номуудые хэблэн гаргаха хэрэгшье һайжараа. 1923 ондо республика дотор миил 7 ном хэблэгдэн гаргагдаһан аад, харин 1951 ондо 450 мянган экземпляр тиражтай, 127 зүйлэй номууд хэблэгдэн гараха. Марксизм-ленинизмын классигуудай, ородой литературын классигуудай гайхамшагта зохёолнууд, ниитэ-политическэ, научна номууд бурят-монгол хэлэн дээрэ хэблэгдэн гарана. Һүүлшын жэлнүүд соо «ВКП(б)-гэй түүхын Хуряангы курс», «И. В. Сталинай хуряангы биографи», «Советскэ Союзай Эсэгэ ороноо хамгаалгын агуу ехэ дайн тухай», «Коммунистическэ партиин манифест» бурят-монгол хэлэн дээрэ хэблэгдэн гараа. Үргэн ниитэ ажалшадай дунда номууд ехээр дэлгэрээ. Нэгэ жэл соо манай республика дотор 10 гаран миллион түхэригтэ ном, газетэ ба журналнууд худалдагдаһан байна. Мухаршэбэрэй ба Кабанскын аймагуудта номой худалдаа наймаан илангаяа һайнаар эмхидхэглэнхэй.

Олониитын дунда номуудые тарааха тухай асуудал дээрэ тогтожо дэлгэрэнгыгээр хэлэхэ зуураа, элидхэлшэ болбол номой худалдаа наймаа эмхидхэлгэдэ, газетэнүүд ба журналнуудые тараалгада байһан ехэ дутуунуудые элишэлбэ. Газетэнүүд ба журналнууд уншагшадта саг соогоо хүргэгдэнэгүй.

Республикын хэлхеэ холбооной управлени (начальнигынь нүхэр Семенец) ба хэлхеэ холбооной нютагуудтахи отделенинүүд, «Союзпечатиин» органууд өөһэдынгөө хүдэлмэриие эрид һайжаруулха ёһотой гэжэ нүхэр Жалсабон хэлэбэ.

Партийна, советскэ, профсоюзна организацинуудай хүтэлбэрилэгшэд, республикын гэгээрэлэй министерство ба нютагуудтахи тэрэнэй органууд болбол ород алфавит дээрэ зохёогдоһон үзэг бэшэгтэ бурят-монгол арад зониие һургаха тушаа хүдэлмэри муугаар ябуулна.

Киногой хүдэлмэридэ элидхэл дотор ехэ анхарал хандуулагдаһан байха юм. Манайда кинотеатрнуудай, стационарна установконуудай тоо жэл бүхэндэ олошоржо байна. Республика дотор 42 стационар ба 118 кинопередвижкэнүүд хүдэлмэрилжэ байна. Тиигэбэшье, ажалшадта кино харуулга хангалтагүй байһаар.

Кинофикациин управлени (начальнигынь нүхэр Иваненко) шухала зорилгонуудаа бэелүүлгэдэ өөһэдынгөө кадрнуудые элсүүлнэгүй. Кинофикациин хүдэлмэрилэгшэд болбол арад зондо кино харуулха тушаа хүдэлмэреэ үндэһөөрнь һайжаруулха зэргэтэй. Культурна фронтын тон шухала участогуудай нэгэниинь байгааша киногой хүдэлмэрилэгшэд өөһэдынгөө харюусалгатай зорилгые ойлгохо ёһотой.

Радио болбол арад зоной культурна ба идейно-политическэ хэмжээе дээшэлүүлхэ хэрэгтэ тон шухала зэбсэг мүн. Манай республика дотор радиоузелнууд ба радиоточконууд ехэ түргөөр олошороо. 1941 ондо 18 мянган точкотой 57 радиоузел байһан аад, мүнөө үедэ 42 мянган точкотой 164 радиоузел бии болонхой. Колхозно 100 гаран радиоузелнууд баригдаа. Зүгөөр, Мухаршэбэрэй, Кяхтын, Закаменай аймагуудта радиоузелнуудые бариха түсэб дүүргэгдэнэгүй. Колхозуудай радиоузелнууд элдэб шалтагаанһаа боложо хүдэлмэрилэнгүй байжа байха юм.

Зорилго юуб гэхэдэ, радиофикациин түсэбые дүүргэхэ, хүдэлмэрилхөө болёод байһан радиоузелнууд ба радиоприёмнигуудые тон ойрын сагта хүдэлмэрилдэг болгохо шухала. Малажалай фермэнүүд ба гүүртэнүүд дээрэ радиоприемнигууд заатагүй байха ёһотой. Республикын хэлхеэ холбооной управлени, нютагуудтахи партийна, советскэ ба профсоюзна органууд кинофикациин хүдэлмэриие һайжаруулхын тулада эрид шууд хэмжээнүүдые абаха ёһотой.

Уранһайханай самодеятельность хадаа культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриин участогуудай нэгэниинь гээшэ. Республика дотор уранһайханай самодеятельностиин кружогууд ехэ үсөөн байна. Тиихэдэ Закаменай, Яруунын ба Ториин аймагуудай колхозуудта тиимэ кружогууд огто байхагүй. Манай уранзохёолшод, драматургнууд патриотическа шэнэ пьесэнүүдые, хүгжэмэй зохёолнуудые олоор бэшэнэгүй. БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолой ёһоор 1952 оной январь ба февраль һаранuудта хүдөөгэй уранһайханай самодеятельностиин харалга үнгэргэгдэхэ байна. Эрхим һайн коллективүүд 1952 оной март һарада үнгэргэгдэхэ республиканска харалгада хабаадалсаха байна. Культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаанууд энэ харалгада бэлдэхэ зэргэтэй.

Ажалшадые коммунистическээр хүмүүжүүлгэдэ лекционно пропаганда ехэ үүргэ дүүргэдэг. Республика дотор 10 гаран мянган научна хүдэлмэрилэгшэд, багшанар, врачууд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд, хэблэлэй, искусствын ба литературын хүдэлмэрилэгшэд тоологдоно. Энэ хадаа политическэ, экономическа ба естественно-научна эрдэмүүдые пропагандировалгада ёһотойгоор хэрэглээд байгаа һаа, тон ехэ хүсэн гээшэ.

Теэд политическэ ба научна эрдэмүүдые дэлгэрүүлхэ Бүхэсоюзна обществын республиканска отделени, лекционно бюро, хүдөө ажахын пропагандын управлени хадаа советскэ интеллигенциин олон тоото энэ отрядые гүйсэдөөр хэрэглэнэгүй. Эмхидхэлэй ба ойлгууламжын хүдэлмэриин һулаар ябуулагдаһан дээрэһээ политическэ ба научна эрдэмүүдые дэлгэрүүлхэ обществын зэргэдэ миил 700 хүн оронхой.

Энэ обществын республиканска ба районно отделенинүүд һулаар хүдэлмэрилнэ. Обществын гэшүүд болбол советскэ патриотизм тухай, СССР-эй арадуудай хани барисаа тухай, арадай демократиин оронууд тухай лекцинүүдые ехэ үсөөн уншана, наука ба техникын түйлалтанууд тушаа, үйлэдбэриин түрүүшүүлэй хүдэлмэриин дүй дүршэл тушаа пропаганда огто ябуулагданагүй.

Тэрэшэлэн лекционно бюро ба хүдөө ажахын пропагандын управлени лекционно хүдэлмэри һулаар ябуулна. Прибайкальска, Түнхэнэй, Ториин, Курумканай аймагуудай хүдөөгэй лекторскэ нэгэдэлнүүд илангаяа һулаар хүдэлмэрилнэ. Республиканска лекционно бюро (нүхэр Ербанов), хүдөө ажахын пропагандын управлени (нүхэр Мададаев) хадаа нютагуудтахи лекторскэ группанууд болон нэгэдэлнүүдтэ методическа туһаламжа хүсэдөөр үзүүлнэгүй. Лекционно пропаганда эрхилдэг организацинуудта үргэн ниитэ интеллигенциие олоор хабаадуулха тушаа хүдэлмэри ябуулха, бүхы лекторнүүдые лекционно пропагандада эдэбхитэйгээр хабаадалсуулха, тэдээндэ методическа туһаламжа саг үргэлжэ үзүүлжэ байха, лекцинүүдэй шанарыень шалган хаража байха шухала.

Республикын элүүрые хамгаалгын министерство (нүхэр Боянова) санитарна гэгээрэлэй байшан хадаа санитарна пропагандые эмхидхэлгэдэнь элүүрые хамгаалгын нютагуудтахи органуудта бодото туһаламжа багаар үзүүлнэ гэжэ элидхэлшэ тэмдэглэбэ. Тиимэ дээрэһээнь нютагуудтахи медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд хадаа культурно-гэгээрэлэй болон санитарна пропагандын хүдэлмэридэ хабаадалсанагүй. Элүүрые хамгаалгын министерство, санитарна гэгээрэлэй байшан хадаа культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаанудтай нигта холбоо барисаатай болохо, тэдэнэртэй хамта ойлгууламжын хүдэлмэри хододоо ябуулжа байха зэргэтэй.

Физкультура ба спорт хүгжөөлгын асуудалнууд хадаа ажалшадые коммунистическэ ёһоор хүмүүжүүлгын, тэдэнэй бэеын элүүрые бэхижүүлгын асуудалнуудтай нигта холбоотой. Физкультура ба спортые хүгжөөхэ тухай тогтоол соогоо ВКП(б)-гэй Центральна Комитет болбол орон дотор физкультурна хүдэлөөе үргэнөөр дэлгэрүүлхэ, спортсменүүдэй мэргэжэлые дээшэлүүлхэ шухала гэжэ зааһан байна.

Республикын партийна ба советскэ, профсоюзна, комсомольско ба физкультурна организацинууд, спортивна обществонууд физкультурна хүдэлмэриие зарим хэды һайжаруулһан байха юм. Тиигэбэшье, олониитын-физкультурна хүдэлмэриие эмхидхэлгэдэ ехэ дутуунууд байһаар. Хүдөө нютагуудта спортивна хүдэлмэри тон хангалтагүй байна. «Колхозник» гэжэ спортивна общество хүдэлмэреэ үшөө эмхидхээдүй байһаар.

Нүхэр Жалсабон болбол культурна фронтын хүдэлмэрилэгшэдэй политическэ бэлэдхэлые шангадхалгада тусгаар ехэ анхарал хандуулһан байна.

Культурна фронтын хүдэлмэрилэгшэд болбол литературын ба искусствын асуудалнуудаар ВКП(б)-гэй ЦК-гэй тогтоолнуудые, философиин, биологиин, физиологиин ба языкознаниин асуудалнууд тушаа материалнуудые, түбхын түрүүндэ, «Марксизм ба языкознаниин асуудалнууд» гэжэ И. В. Сталинай зохёолые саг үргэлжэ уншажа байха ба шудалха зэргэтэй. Эдэ хүдэлмэрилэгшэд болбол ходоодоо ном үзэжэ байха, политическэ эрдэмээ дээшэлүүлхэ, советскэ литература, Сталинска шанда хүртэһэн советскэ уранзохёолшодой зохёолнуудые һайн мэдэхэ зэргэтэй. Бурят-Монголой уранһайханай литературыешье мэдэхэ шухала.

Культурна фронтын олонхи хүдэлмэрилэгшэд өөһэдынгөө идейно-политическэ ба культурна хэмжээе саг үргэлжэ дээшэлүүлжэ байдаг гээшэ. Жэшээнь, Баргажанай аймагай Баянголой хүдөөгэй клубые даагша нүхэр Б. Ц. Цыренов өөрынгөө эрдэмые оролдосотойгоор дээшэлүүлнэ. Тэрэ хадаа энэ жэлдэ Ленин ба Сталинай хэдэ хэдэн зохёолнуудые үзэжэ дүүргэһэн байна. Мүнөө «ВКП(б)-гэй түүхын Хуряангы курс» шудалха кружок хүтэлбэрилнэ.

Зүгөөр политическэ ба уранһайханай литература уншадаггүй, өөһэдынгөө эрдэмые дээшэлүүлдэггүй культурна фронтын хүдэлмэрилэгшэд бии. Жэшээнь, Түнхэнэй аймгүйсэдкомой кинофикациин таһагые даагша нүхэр Донской хэдэн жэлэй турша соо хаанашье һурадаггүй, газетэнүүдые захижа абадагшьегүй, уншадагшьегүй байба. Тиимэ дээрэһээ юрын асуудалнуудые огто ойлгодоггүй байха юм.

Хүдөө ажахые, мүн тэрэшэлэн промышленностиие хүгжөөхэ талаар манай республикын урда ехэ зорилгонууд табигданхай.

Малай үбэлжэлгые амжалтатайгаар үнгэргэлгэ, ниитынгээ малые бүрин бүтэнөөр түлжүүлгэ хадаа манай зайлашагүй шухала зорилго гээшэ. Мүн 1952 оной хабарай тарилгада эрхим һайнаар бэлэдхэлгэ, хүдөө ажахын культуранuудай ургасые дээшэлүүлгэ ехэ шухала зорилго гээшэ. Энэ зорилгонуудые бэелүүлгэ хадаа колхозуудые ажахынэмхидхэлэй талаар бэхижүүлгэдэ, колхознигуудай материальна ба культурна байдалые улам бүри һайжаруулгада туһалха байна.

Промышленна хүгжэлтын талаар бидэ болбол гүрэнэйнгөө түсэбүүд болон даабаринуудые хаһа саг соонь дүүргэхэ, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ, техникые зүбөөр хэрэглэхэ, продукциин шанарые һайжаруулха ба үнэ сэнгыень химдаруулха ёһотойбди.

Хүдөө ажахын ба промышленностиин ажалшадай дунда ниитэ-политическэ ба хүмүүжүүлгын хүдэлмэри һайнаар эмхидхээд байгаа һаа, дээрэ дурсагдагша зорилгонуудые амжалтатайгаар бэелүүлхэмнай лабтай.

Нүхэр Жалсабон элидхэлэйнгээ эсэстэ городуудай зүгһөө хүдөө нютагуудта туһаламжа хүргэхэ тухай дэлгэрэнгыгээр хэлэһэн байна.

Естественно-научна пропагандын асуудалаар статьянууд, мүн эрхим клубууд, уншалгын байшангууд, библиотекэнүүд ба лекторскэ группануудай хүдэлмэриин дүй дүршэлые согсолһон материалнууд газетэнүүдтэ ехэ хомороор толилогдоно гэжэ нүхэр Жалсабон тэмдэглэбэ. Бурмонгиз болбол клубууд, уншалгын байшангууд ба уранһайханай самодеятельностиин кружогуудта туһаламжа болгон ниитэ литература багаар хэблэжэ гаргана.

Бии байһан бүхы клубууд, уншалгын байшангууд, библиотекэнүүд ба улаан булангуудые һайнаар ажалладаг ба болбосон түхэлтэй болгохо хэрэгтэй.

Ойрын болзор соо полеводческо бригада, малажалай фермэ бүхэн дээрэ, предприятинуудай цех бүхэндэ улаан булан эмхидхэхэ шухала.

Советскэ, профсоюзна организацинуудай, колхозуудай правленинүүдэй, МТС-үүдэй болон промышленна предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэдэй зорилго юуб гэбэл, ниитэ-культурна хүдэлмэриие үргэлжэлэлгэ мүн болоно, яахадааб гэхэдэ, энэ хадаа культурна болон хүмүүжүүлгын бүхы хүдэлмэриие үндэһөөрнь һайжаруулхын тулада шухала условинуудай нэгэн мүн.

Ажалшадай дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэриие хэлбэришэгүйгөөр һайжаруулга, энэ хүдэлмэридэхи дутагдалнуудые усадхалга культурын ба идеологиин бүхы хүдэлмэришэдэй тон шухала зорилго гээшэ.

Бидэ болбол культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай хүдэлмэриин идейно-политическэ хэмжээе эрид дээшэлүүлхэ ёһотойбди. Бидэ болбол буржуазна идеологи, буржуазна национализм гаргаха ябадалтай эрид шангаар тэмсэхэ ёһотойбди. Хүдэлмэриин идейнэ үндэр шанар хадаа ажалшадые коммунистическэ ёһоор хүмүүжүүлгэдэхи гол шухала зүйл гээшэ.

Большевистскэ партияа, агуу ехэ вождь Сталинаа тойрожо нигтаар жагсаһан советскэ хүнүүд үдэр бүхэндэ шэнэ шэнэ илалтануудые түйлана. Бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалай фронт ургажа ба бэхэжэжэ байна. Ажалшадай социалистическэ оюун мэдэрэлые дээшэлүүлжэ, бидэ болбол коммунизмын түлөө, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалай түлөө тэмсэлдэ бүри ехэ амжалтануудые түйлаха гээшэбди.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Коммунистнуудай һуралсал хүтэлбэрилгэ үндэһөөрнь һайжаруулха

…нэ жэлдэ Ахын аймагта пар…а гэгээрэлэй системэдэ хамга …хүн, тэрэ тоодо 188 коммунист… һуралсана.

…рим политһургуулинууд ба кру…удта занятинуудынь саг соогоо …ээд, эмхитэйгээр ябуулагдажа …а. Тэдэнэй тоодо «Улаан Шу…а», «Улаан Аха», «Коминтерн» …хозуудай партийна организаци…лай, ВКП(б)-гэй айкомой парт…нелэй дэргэдэ эмхидхэгдэһэн …тһургуулинууд, Орлигой дунда …уулида эмхидхэгдэһэн «ВКП(б)-…түүхын Хуряангы курсые» шу…а гол түхэлэй кружок ба пар…а үдэшын һургуули ороно. …һургуулинууд болон кружогууд …салайнгаа программые амжал…йгаар дүүргэжэ байна.

…ртийна кабинедэй дэргэдэхи …тһургуулида аймагай центрын …йна организацинуудай комму…нууд һурана. Энэ һургуулида …ошад 9 темэ үзэжэ дүүргээ. …иин обкомой 9 һарын курса …гэһэн пропагандист нүхэр Аю…а занятияа удха һайнтайгаар, …рхолтойгоор, бурят хэлэн дээрэ …ргэнэ. Һурагшад нүхэд Г. Бато…, Б. Доржиев, С. Бартаев, Д. …акова. У. Бартаев ба бусад за…даа эдэбхитэйгээр хабгадана.

…эхэ зуура, зарим колхозуудай …йна организацинуудта полит…уулинууд ба кружогууд заняти…аа оло дахин тапалдуулдаг …а. Кировэй нэрэмжэтэ колхозой …йна организациин хоёрдохи …й политһургуулида 6 хүн һура… хараалагдаһан байгаа. Нояб… 7 болотор энэ һургуулида …доо 3 заняти үнгэргэгдэһэн, тэ…дэнь миил 3—4 хүн ябаһан бай… …эрээнһээ хойшо энэ һургуулида …шье заняти үнгэргэгдөөгүй. …тийна эхин организаци, тэрэ…н партиин айком иимэ байда… мэдэжэ байгаад, ямаршье хэм…абанагүй. Тиихэдэ, Сталинай …ижэтэ колхоздо партиин айко… бюрогой шиидхэбэреэр юрэнхы …дэ һураха һургуули эмхидхэг…н байгаа. Гэбэшье, партиин ай… тэрэнэй пропаганда ба агита… таһаг шиидхэбэри гаргаад лэ, …ээ бэелүүлхын тула ямаршье …эмэри хээгүй. Тиимэһээнь тус …йна организациин 10 комму…нууд, тэрэ тоодо секретариинь … Шираб Пронтеев мүнөө орой… доошье һурадаггүй, ямар һургуулида һураха байһанаашье мэдэдэггүй байха юм. Тэрэшэлэн Молотовой нэрэмжэтэ, «Ким» колхозуудай, мүн зарим эмхи зургаануудай партийна организацинуудта коммунистнуудай һуралсал хангалтагүй байна.

Аймаг дотор эмхидхэгдэһэн 15 политһургуулинууд ба кружогуудай 8-дань занятинууд саг соогоо болодоггүй гү, али оройдоошье болодоггүй байха юм.

Аймагай парторганизацида 83 хүн, тэрэ тоодо 50 коммунистнууд, партиин түүхэ ба теоринe бэеэ даагаад шудална. Тэдэндэ туһаламжа үзүүлхын ба хүдэлмэриинь хинан шалгажа байхын тулада 8 консультантнууд томилогдоһон байна. Коммунистнууд нүхэд С. Заяханов, А. Бардаханов, Т. Аюева болон бусад жэлэй эхинһээ хойшо марксизм-ленинизмын классигуудай хэдэ хэдэн зохёолнуудые үзэжэ, конспект табиһан байна.

Гэхэ зуура, марксистско-ленинскэ теорине бэеэ даагаад шудалха болоһон хэдэн олон нүхэдүүд юушье хэдэггүй байна. Тэдэнэй дунда аймгүйсэдкомой хүдөө ажахын таһагай главна ветврач нүхэр Ербаскинов, аймагай элүүрые хамгаалха таһагые даагша Павловский, худалдаа наймаанай таһагые даагша Шопхоев, финансова таһагые даагша Тулуев гэгшэд ороно. Тэдэнэр партийна кабинедтэ бололог лекцинүүдтэ, тэрэшэлэн консультацинуудта ябадаггүй, конспект табидаггүй байна. Тэдэнэр «ВКП(б)-гэй түүхын Хуряангы курсын» оройдоол нэгэдэхи бүлэгые үзэжэ дүүргэһэн байха юм.

Эдэ дутагдалнууд юун дээрэһээ үзэгдэнэб гэхэдэ, ВКП(б)-гэй айком, тэрэнэй пропаганда ба агитациин таһаг партийна һуралсалые саг үргэлжэ хинан шалгадаггүй, тэрэниие һайнаар хүтэлбэрилдэггүй байна.

Иимэ байдалые саашадаа тэсэжэ болохогүй байна. ВКП(б)-гэй айком хадаа коммунистнуудай һуралсалда үзэгдэжэ байгаа эдэ дутуунуудые дары усадхаха хэмжээнүүдые абаха зэргэтэй. Партийна гэгээрэлэй хэрэгые хүтэлбэрилгэ үндэһөөрнь һайжаруулжа, партиин айком 1951 — 1952 онуудай һуралсалай жэлые амжалтатайгаар дүүргэхэ ябадал хангаха бэзэ гэжэ найдагдана.

Г. Петухов.

Аймцентрын коммунистнуудай суглаан болобо

…П(б)-гэй айкомой партийна …недтэ Хэжэнгын аймцентрын …унистнуудай суглаан болобо. …суглаан ВКП(б)-гэй айкомой …мээр зарлагдаһан байгаа. Тэ…э аймагай центрын эмхи зур…удай партийна эхин организа…һаа 60 гаран коммунистнууд …даа. Тус суглаан дээрэ «Ком…стын моральна шэнжэ түхэл…» айкомой секретарь нүхэр …дномов элидхэл хэһэн байна.

Элидхэл тушаа 10 гаран коммунистнууд үгэ хэлээ. Тэдэнэр аймагай эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдые хүмүүжүүлхэ талаар үнэтэ дурадхалнуудые оруулһан байна. Үгэ хэлэгшэд болбол залуушуулай дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри һайжаруулха тухай хэлэһэн, коммунистда таарахагүй ябадал гаргагшадтай шангаар тэмсэхэ хэрэгтэй гэжэ тэмдэглэһэн байха юм.

Ж. Бадмаев.

БУРЯТ-МОНГОЛ ҮЗЭГ БЭШЭГ ШУДАЛАЛГЫЕ ҺАЙЖАРУУЛХА ШУХАЛА

Яруунын аймагтаород алфавит дээрэ зохёогдоһон бурят-монгол үзэг бэшэг шудалха хэрэг хангалтагүйгөөр ябуулагдана. Аймагай арадай гэгээрэлэй таһагай мэдээсэһэнэй ёһоор, үнгэрэгшэ жэлдэ шэнэ үзэг бэшэг оройдоо мэдэхэгүй гү, али бага мэдэхэ 600 гаран хүн эндэ бии байгаа. Теэд тэдэнэй миил 40 хүниинь 1951 оной июль һара хүрэтэр һуралсажа, үзэг бэшэг шудалжа гү, али бага мэдэхэ боложо гараһан байна.

Энэ сагһаа хойшо шэнэ үзэг бэшэг шудалалга үнэндөө орхигдошонхой гэхэдэ болоно. Жэшээлхэдэ, Ульдиргын сомоной Молотовой, Ленинэй, Кировэй нэрэмжэтэ колхозуудта 54 хүн, Витимэй сомондо 112 хүн, Гундинска поселково Советдэ 60 гаран хүн бэшэг огто мэдэхэгүй гү, али бага мэдэхэ байна. Теэд тэдэниие бурят-монгол үзэг бэшэгтэ һургаха гэжэ хэншье оролдоногүй.

Аймгүйсэдкомой арадай гэгээрэлэй таһагай зүгһөө энэ шухала хэрэгтэ мүнөө хэншье анхаралаа табинагүй гэжэ сэхэ хэлэхэ хэрэгтэй.

Гансахан лэ энэ ушарһаа,ород алфавит дээрэ зохёогдоһон бурят-монгол үзэг бэшэг 1949—1950 онуудта һайнаар шудалжа байһан газарнуудта мүнөө ямаршье хүдэлмэри хэгдэнэгүй. Жэшээлхэдэ, Догнын сомоной эхин һургуулиин багшанар Д. Балданова, Д. Цыдыпов гэгшэд 1949—1950 онуудай туршада «Улаан туяа» колхозой 20 гаран колхознигуудые бурят-монгол үзэг бэшэгтэ һайнаар һургажа гаргаһан байгаа. Теэд тэдэ багшанарай эндэ хүдэлмэрилхэеэ болиһонһоо хойшо бурят-монгол үзэг бэшэг шудалалга Догнын сомондо зогсошонхой.

Шэнэ үзэг бэшэг шудалха хэрэгые эмхидхэлгэ хүдөөгэй багшанарта, культармеецүүдтэ даалгагданхай гэжэ аймОНО-гэй инспектор нүхэр Пунсаков хөөрэнэ.

Теэд тэдэнэй олонхинь энэ талаар юушье хэнэгүй. Жэшээлхэдэ, Гундын долоонжэлэй һургуулиин хүдэлмэрилэгшэдэй дунда үзэг бэшэг бага мэдэхэ 6 хүн бии. Тэдэниие үзэг бэшэгтэ һургаха хэрэг эмхидхэхыень эндэхи месткомой түрүүлэгшэ нүхэр Нимаевта даалгагдаһан байгаа. Гэбэшье, нүхэр Нимаев энэ талаар мүнөө болотор юушье хээгүй байха юм.

Арадай гэгээрэлэй таһагай инспекторнүүд хүдөөгэй һургуулинуудта, колхозуудта ошоходоо үзэг бэшэг мэдэхэгүй ябадал усадхалгын ямараар ябуулагдажа байһан тухайда оройдоо һонирходоггүй байха юм.

Үзэг бэшэг мэдэхэгүй ба бага мэдэхэ ябадалые усадхаха хэрэгэй муугаар эмхидхэгдэһэн дээрэһээ энэ жэлэй бюджедээр хараалагдаһан мүнгэн булта гаргашалагдаагүй. Бюджедээр хараалагдаһан 14,5 мянган түхэригэй оройдоо 9,2 мянган түхэригынь гаргашалагдаһан байна.

Мүн хүдөөгэй залуушуулай долоонжэлэй үдэшын һургуули аймцентртэ хүдэлмэрилхэ ёһотой аад, мүнөө болотор занятияа эхилээгүй байна. Гадна, 8—10 классуудта һураха 30 гаран хүн бии. Теэд Сосново-Озерскын дунда һургуулиин дэргэдэ хүдөөгэй залуушуулай үдэшын дунда һургуули нээхые гэгээрэлэй Министерство зүбшөөрөөгүй байха юм.

Гадна, харахагүй хүнүүдые Брайлиин системээр үзэг бэшэгтэ һургаха хэрэг 1950 онһоо эхилһэн байгаа. Үзэг бэшэг шудалха тон дуратай аад, харадаггүй хэдэн нүхэдэй тэндэ бии байбашье, тэдэнэртэ ёһотой туһаламжа үшөө үзүүлэгдэнэгүй.

Арадай гэгээрэлэй Яруунын аймагай таһаг хадааород алфавит дээрэ зохёогдоһон бурят-монгол үзэг бэшэг шудалалга эмхидхэхэ хэрэгтэ байһан дутагдалнуудые дары усадхаха зэргэтэй.

Ц. Митыпов.

Малшадай дунда ниитэ-ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулагданагүй

Мухаршэбэрэй аймагай Сутайн сомоной Молотовой нэрэмжэтэ колхозой малшадай дунда ниитэ-ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулагданагүй. Малажалай фермэнүүд ба гүүртэнүүд дээрэ улаан булангууд эмхидхэгдээгүй, агитаторнууд томилогдоогүй байһаар. Малшадай дунда лекци, элидхэл ба хөөрэлдөөнүүд эмхидхэгдэнэгүй. Ханын газетэнүүд ба «дайшалхы хуудаһанууд» гаргагданагүй.

Колхозой центрһээ 7—8 километр газарта байһан Хара-Булак ба Хабшаранга гэжэ нютагуудтахи фермэнүүдэй малшадта газетэ, журналнууд саг соогоо асарагданагүй.

Колхозой правлени, партийна организаци эдэ дутагдалнуудые усадхажа, малшадай дунда ниитэ-ойлгууламжын хүдэлмэриие һайжаруулха талаар хэмжээ абаха ёһотой.

Ч. Балдуев, С. Намсараев.

Тобшо сигналнууд

Ахын аймагай промкомбинат **ажалшадай** захилнуудые муу шанартайгаар, ехэ удаанаар дүүргэнэ. Комбинадай директор нүхэр Алексеев оёдолой шанарые дээшэлүүлхэ тушаа зохихо хэмжээ абанагүй.

С. Дмитриев.

Эгэтын сомоной (Яруна) Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой дэргэдэхи медицинскэ пункт гурбадахи һараяа хаалтатай байна. Тиимэһээ үбшэнтэн хэдэн километртэ байдаг Поперечнын медицинскэ амбулаторидо ошожо, бүхэли үдэрөө гээхэ баатай болоно. Энээн тухай аймагай элүүрые хамгаалха таһаг мэдэжэ байгаад ямаршье хэмжээ абанагүй.

Д. Ширабон.

Хэжэнгын аймагай кинофикациин таһаг Доодо-Худанай сомоной Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой холын фермэнүүдэй ажалшадта энэ намарай ба үбэлэй үедэ нэгэшье кинокартина харуулаагүй. Нүүдэл кино хаа-яа ерэхэдээшье гансахан колхозой центрын ажалшадта кино харуулаад лэ бусашадаг байна.

Ц. Токтохоев.

Үнгын уужам талада

Арюун тунгалаг Ангара мүрэнэй эрьеһээ баруун хойшоо, Усть-Ордынска бурят-монголой национальна округтоородог Үнгын уужам тала хэдэн арбаад километр соо нэмжын ошоно. Тэндэ «Унгинска малшан» колхоз һуурижан түбхинэнхэй. Тус колхозой малшад оролдосотой эрхим ажалаараа аймаг дотороо, мүн холуур алдаршан суурхана. Социалистическэ Ажалай Герой, үни удаанай адуушан Роман Жабакович Имигенов энэ жэл 60 гүүнһээ 60 унага абаа. Бүхэсоюзна хоёрдохи категориин наездник, Александр Адушников колхоздо хатарша моридые үсхэбэрилнэ. Хонишод Данжиновтан — Галсан, эсэгэ Жабэ, һамганиинь Долгор — хамтаараа 1040 толгой хонидые харууһалжа, жэлһээ жэлдэ нэгэшье толгой хороонгүй, тобир тарганаар ондо оруулна. Һаалишан Н. Аржутова һү һаалгаар түсэбөө 2—3 дахин дүүргэнэ. Малша Татьяна Шантагарова даалгабарита малаа эрхим һайнаар харууһалжа, хододоо шанда хүртэдэг юм. Малажалай, тарианажалай, огородой мастернууд эндэ олон.

Гадна, «Унгинска малшан» колхоз хорин хоёр мянга гаран гектар үрэжэлтэ газартай. Тэрээнэй 2500 гектарынь тарягаар эзэлэгдэнэ, бэшэниинь сабшалангай, бэлшээриин газар юм.

Үнгын уужам талада 900 толгой адуун һүрэг бэлшэнэ. Тэдэнь хүндэ ашаа шэрэдэг ба орловско хатарша моридой холимог үүлтэрэй юм. Колхоз гүүдһээ түл абаха түсэбөө үлүүлэн дүүргэдэг тула Иркутска областиин колхозуудта жэл бүхэндэ 200 хүрэтэр адуу моридые худалдан үгэнэ. Моридые үсхэбэрилхэ хоёр жэлэй түсэб жэл хахад соо дүүргэгдээ.

Тус колхоздо 1600 толгой симментальска үүлтэрэй үхэр бии. Тэдэнь һү, мяха элбэг ехээр үгэнэ. Мүн 2200 толгой нарибтар нооһотой метис хонидтой.

Колхозой тарианажалай хүдэлмэри бүрин механизацилагданхай, газарые элдүүрилгэ нилээд һайжаранхай. Энэ жэлдэ 2500 гектар талмай газар дээрэһээ га бүриин 19 центнер шэниисэ, 16 центнер хара тариан ба овёс абтаа. 24 мянган пүүд эрхим шанартай тариан гүрэндэ болзорһоо урид тушаагдаа, 10800 пүүд шэниисын үрһэн хаагдаа, мүн мянга гаран гектар пар хахалагдаа.

Тарианажалай хүгжэлтэ колхозой тэжээлэй базые баяжуулна, шубуу үсхэлгэдэ таатай зохид услови байгуулна.

Колхоз малые культурнаар харууһалхын тула ехэ хүдэлмэри хэнэ. 180 һаамхай үнеэдтэ автоматическа уһалууритай, тэжээл буйлуулха кухнитай, тэжээл дамжуулан үгэдэг механизмтай байра баригдажа байна. Мүн долоон хюрөөтэй пилорама тодхогдоо. хирпиисэ үйлэдбэрилгэ эмхидхэгдээ.

«Унгинска малшан» колхоз хадаа малажал хүгжөөлгөөр гурбан жэлэйнгээ түсэб дүүргүүтэй байна. Мүн мал үсхэбэрилгөөр, тарилгын газарай талмай үргэдхэлгөөр, гэр байра барилгаар болон бусад ажахын шухала һалбаринуудаар хараалагдаһан түсэбыень харахадаа омогорхохоор байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ (дээрэһээ доошоо): Иркутска областиин алдарта адуушан, Социалистическэ Ажалай Герой Роман Жебакович Имегенов, «Унгинска малшан» колхозой залуу адуушад Батор Шапхаев, Александр Осипов гэгшэд адуугаа манажа ябанад.

Эрхим хонишод Галсан Данжинов хониидтойгоо байна.

Шубуунай фермые даагша Елизавета Маракшаева тахяануудаа эдээлүүлжэ байна.

Колхозой түрүүлэгшэ СССР-эй Верховно Совейэй депутат К. А. Болдонова, тус колхозой партийна эхин организациин секретарь С. М. Пандалов.

Хонидой үүлтэр һайжаруулха хүдэлмэри зүбөөр ябуулха

…рин ба нарибтар нооһотой хо…… үсхэбэрилхэ, тэдэнэй шана… һайжаруулха, нооһо бэлэдхэ…хэдхэлгэ хадаа тон шухала …л болоод байна. Тиигэбэшье, … республикын колхозуудта … нарибтар нооһотой хонидой …э удаанаар , олошорно, тии… һайн шанартай ноо… багаар тушаагдана. 1950 …хонидые үүлтэрээрнь бүрид… хэһэн ябадал юу харуулааб … хонидой бүхы тоогой миин …центнь нарин, нарибтар ноо… байгаа. Хэжэнгын, Закаме… Түнхэнэй, Тарбагатайн айма…й колхозуудай хонид ноохо …й байна. Энээнэй гол шалта…даа хүдөө ажахын, советскэ, …на органуудай ба колхозуу… хүтэлбэрилэгшэдэй хонин ажа…гнэдэггүй дээрэһээ болоо.

…н ба нарибтар ноохотой хо… хадаа малажалай эгээл олзо …һалбари мүн. Һайн үүлтэрэй …е һайнаар харууһалжа шада… колхозууд жэл бүхэндэ хониной …ноо ехэ олзо абадаг байна. …ын аймагай Карл Марксын, …инэй, Сталинай, XVIII парт…н нэрэмжэтэ, Хориин аймагай …ай, Бичурын аймагай Воро…й нэрэмжэтэ, Мухаршэбэрэй …й «Искра», «Үнэн» колхо… Иволгын аймагай Ленинэй, …анай аймагай Карл Марк… Курумканай аймагай Ленинэй …этэ ба бусад олон колхозууд нарин, нарибтар нооһотой хонидые үсхэбэрилжэ ехэ олзо доход абадаг юм.

Тиигэбэшье республикын олонхи аймагуудай колхозуудай хонидой үүлтэр муу, нарин ба нарибтар нооһо гүрэндэ тон багые үгэдэг байна. Тиимэһээ хонидой үүлтэр һайжаруулха гээшэ эгээл шухала зорилго болоод байна. Нарин ба нарибтар нооһотой хонидые түргэнөөр үсхэбэрилхэ арга хадаа шэрүүн нооһотой эхэ хонидые һайн үүлтэрэй хусануудтай ороондо оруулга мүн гэжэ зоотехническэ наука ба хонин ажалай түрүүшүүлэй дүй дүршэл харуулна. Тиихэдэ хоёрдохи, гурбадахи үеын, илангаяа дүрбэдэхи үеын малнууд һайн шанартай болодог юм. Һайн үүлтэрэй хусануудые абаад, нютагай үүлтэрэй эхэ хонидтой саг үргэлжэ ороондо оруулаа һаа, манай республикын колхозууд хонидойнгоо үүлтэрые бэлээр һайжаруулжа шадаха байна. Теэд энэ жэлдэ энэ хүдэлмэри тон хангалтагүйгөөр үнгэргэгдэбэ Жэшээнь, Закаменай, Түнхэнэй, Заиграйн, Кударын, Ториин аймагуудай колхозууд энэ намар орооной кампаниие тон хангалтагүйгөөр, гуримгүйгөөр үнгэргөө. Эдэ аймагуудай колхозууд искусственнаар ороондо оруулха пунктнуудые мүртэйгөөр хэрэглээгүй. Закаменай аймагта искусственнаар ороондо оруулха пункт оройдоо хүдэлмэрилөөгүй байшоо. Иимэ баримтанууд юун дээрэһээ тохёолдооб гэхэдэ, тус аймагуудай организацинуудай ба колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд энэ шухала хүдэлмэриин удхашанар үшөөл сйлгоодүй байна.

Зарим колхозуудта һайн үүлтэрэй хусанууд, тэрэшэлэн нютагай үүлтэрэй хусанууд түхэреэн жэл соо хонидтоёо хамта ябадаг байна. Тиихэдээ олонхи түлынь шэрүүн нооһотой хусануудай байдаг юм. Иимэ баримтанууд Закаменай, Иволгын, Хэжэнгын, Түнхэнэй ба бусад аймагуудта үзэгдэнэ. Хэтэрхэдээ Закаменай аймагта племенной хусанууд илгагдадаггүй, ороондо оройдоо табигдадаггүй байна. Племенной хүдэлмэриие иимээр табяад, хониной үүлтэр һайжаруулхын аргагүй.

Хониной үүлтэр һайжаруулхын тула племенной хэрэгэй гол шухала заабаринуудые сахиха хэрэгтэй. Бүхы эхэ хонидые хээлитүүлхэ хэмжээтэйгээр племенной хусануудые худалдажа абаха шухала. Тиихэдэ хонин һүрэгтэ ябаһан нютагай үүлтэрэй бүхы хусануудые илгажа шэмхэхэ хэрэгтэй. Һайн үүлтэрэй хонидые үсхэбэрилхын тулада племенной үүлтэрэй хусануудые үлөөжэ, зоотехническэ заабариин ёһоор харууһалха хэрэгтэй.

Үүлтэр һайжаруулгын шухала зорилго хадаа һайн шанартай ноохо ехээр абалга болоно. Тиимэһээ ноохоной шанар һайжаруулга хадаа нарин, нарибтар ноохотой хонидые үсхэбэрилгэһөө сэхэ дулдыдаха байна. Хусачууд хадаа эхэ хонидһоо үлүү һайн шанартай байха ёһотой. Тиигээгүй һаа, тэдэнэр хониной үүлтэр һайжаруулхагүй, харин муудхаажа болохо байна.

Хониной харууһа ба эдеэлүүлгые һайжаруулха гээшэ хонин ажал хүгжөөхэ шухала услови мүн. Холисо үүлтэрэй хонидые һайнаар харууһалха, эдеэлүүлхэ гээшэ тон шухала. Эдээниие нютагай үүлтэрэй хонидһоо һуратгүй һайн байдалда байлгаагүй һаа, һайн шанартай ноохо үгэжэ шадахагүй. Тогтоогдоһон нормын ёһоор хонидые эдеэлүүлхэ хэрэгтэй. Гадна тэдээндэ һайн шанартай силос ба корнеплодуудые эдюулхэдэ ехэ һайн. Үбэлэй үедэ нэгэ хониндо 1 центнер шэмэтэ тэжээл эдюулхэ ёһотой.

Бии байһан тэжээлээ гамтайгаар гаргашалхатаяа хамта хонидые зүбөөр эдеэлүүлхэ шухала. Хонидые һайнаар эдеэлүүлхэдэ шанар һайнтай ноохо үгэдэг байна. Тиии эрхим тэжээлээ нарин, нарибтар ноохо үгэдэг хонидто эдюулхэ хэрэгтэй. Нарин, нарибтар ноохотой хонидые шэрүүбтэр ба шэрүүн ноохотой хонидһоо ондоонь байлгаха, тиихэдэ нарин ноохотой хонидые тусгаар бүлэг болгохо хэрэгтэй. Колхозууд бүхы хонидоо хамтадань харууһалдаг байна. Тиихэгүйн тула бүхы хонидоо хоёр группа болгон таһалха хэрэгтэй: нэгэндэнь нарин ноохотой, холисо үүлтэрэй ба нэгэ янзын ноохотой хонидые, нүгөөдэдэнь шэрүүн ноохотой хонидые байлгахада болоно.

Нарин ноохотой хонидые үсхэбэрилхэ нэгэ онсо илгаа хадаа түлнүүдыень томожуулга болоно. Нарин ноохотой хонидой түл хадаа шэрүүн ноохотой хонидой түлдэ срходоо һулабтар түрэдэг юм. Тиимэһээ иимэ үүлтэрэй түрэхэ эхэ хонидые һайнаар харууһалха ба түлнүүдтэнь һайн услови байгуулха хэрэгтэй. Иимэ хонидой түлнүүдые илангаяа һайнаар эдеэлүүлхэ шухала. Хурьгадайнь 4 һаратай болохолоор эхэһээнь һалгажа, эрэ эмынь ба тамир шадалайнь зэргээр ондоо бүлэг болгоод, һайнаар харууһалха, эдеэлүүлхэ хэрэгтэй.

Хонидые дулаан байраар хангаха гээшэ ехэ удхашанартай. Нэгэ бүдүүн хониндо 1,5 кубометр, түлдэнь—0,6—0,8 кубометр талмай хэрэгтэй юм. Тиихэдэ байрануудынь һаруул, сэбэр, уужам байха ёһотой. Хэрбээ байрануудайнь муухай, шиигтэй, уйтан байбал, хонид бэлээр үбшэлдэг байна. Тиимэһээ бүхы колхозууд хонидоо урин дулаан байраар заатагүй хангаха ёһотой.

Үбэлэй сагта хонидые уһалха хэрэгтэ ехэ анхаралаа хандуулха шухала.

Республикын колхозууд мүнөө жэлэй үбэлжэлгые эмхитэй һайнаар үнгэргэхэ, хониной түл абалгада жэшээтэ һайнаар бэлэдхэхэ ёһотой. Энэ хадаа хонин ажалые хүгжөөхэ табанжэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ шухала нүхэсэл мүн.

С. Старков, БМАССР-эй хүдөө ажахын Министерствын ашаг шэмэтэ малажалай таһагай начальник.

ТЕАТР

„Виндзорско аляа һамгад“

Ленинэй орденто Бурят-Монголой гүрэнэй оперо ба баледэй театр Отто Николайн (1810—1849) «Виндзорско аляа һамгад» гэжэ комическа оперо бэлэдхээд, репертуартаа оруулба. Луначарскиин нэрэмжэтэ театральна искусствын гүрэнэй институдай дипломник А. А. Баранников энэ оперо табиһан байна.

Композитор О. Николай олон тоото оперо ба хүгжэмтэ зохёолнуудые бэшэһэн болобошье, «Виндзорско аляа һамгад» гэжэ опероороо бүхы дэлхэйдэ алдаршаһан юм. Автор өөрынгөө наһанай эхэнхи хубиие энэ зохёолдо зорюулаа.

Энэ зохёол соогоо, О. Николай венскэ хүгжэм ба итальянска мэргэжэлые В. Шекспирэй (1564—1616) эрхим зохёол-комедитэй онсо һайнаар тааралдуулжа шадаһан байна. Агууехэ драматург өөрынгөө геройнуудай нэгэн болохо—Фальстафые энэ комеди соо дахин сценэ дээрэ гаргана. Фальстаф — хомхой ба аймхай, шалиг ба хөөрүү рыцарь мүн. Фальстафын образ дэлхэйдэхи суута образуудай дунда Гамлет, Дон-Кихот, Фауст, Дон-Жуан мэтэ харагдана.

«Виндзорско аляа һамгадай» хүхюун шог наадануудые, инаглан дурлагша Фальстафын энеэдэтэй тэнэг аашануудые комеди соогоо харуулхадаа, В. Шекспир хадаа үбгэ һамган хоёрой хоорондохи харилсаанууд, инаглан дурлалга, моральна сэбэр байлга ба забхайрал гэхэ мэтын асуудалнуудые — тэрэ үеын английска обществодо хамаатай асуудалнуудые харуулһан байна. Комеди соо шэнэ мораль илана, хүнэй һайн һайхан, арюун бодол бадаран мандана, хүнэй ажабайдалай үнэн ёһо гуримууд баталагдана.

«Виндзорско аляа һамгадай» гансахан түрүүшын акт соонь ажабайдал ба хүдэлөөн хадаа бүхы немецкэ литература соохидо орходоо ехээр харуулагдана» — гэжэ Энгельс Маркста бэшэһэн байгаа. Шекспирэй комедиин персонажануудай шэнжэ шанарые ба пьесын удхые О. Николай хэбээрнь үлээжэ шадаһан байна.

Комедиин удхань иимэ гэбэл:

Виндзор ба тэрэ шадар XVI зуун жэлдэ боложо байһан юумэ харуулагдана.

Городой арад зоной дунда хүндэтэй нэгэ хүнэй һамган мистрисс Алиса Форд хобдог, элитэ архинша, худалша Фальстафһаа инаглалай бэшэг абаа. Фальстафын һэшхэлгүйгөөр аашалхада, Алиса зэбүүрхэнэ. Гэбэшье, нилээд ехэ хүндэтэй ондоо нэгэ хүнэй һамган, хүршэ хани мистрисс Пэдж мүн лэ инагналай бэшэг абаа гэжэ мэдэхэдээ, мистрисс Форд угаа ехээр гайхана. Тэрэ бэшэгынь мүн лэ Фальстафһаа ерэһэн байгаа.

Сухалдаһан эхэнэрнүүд һэшхэлгүй Фальстафһаа үһөөгөө абахын тулада, бүхы мэхэ аргаяа хэрэглэхэ гэжэ хэлсэбэ.

Һамга бэлэрһэн гурбан хүн: хүнгэн зантай, гоёмсог Слендер, эндэхи эмшэ француз, доктор Каюс ба үгырһэн дворянска бүлэһөө уг гарбалтай Фентон гэгшэд Пэджын басаган Аннада дурлана. Тэдэнэй хэн бүхэниинь Аннатай гэрлэхые хүсэнэ. Слендер, Каюс гэгшэд баяшуул юм. Эсэгэ мистер Пэдж хадаа Слендертэ басагаяа үгэхэ, эхэ мистрисс Пэдж басагаяа доктор Каюста үгэхэ һанаатай байна. Үгытэй Фентониие хэншье дэмжэнэгүй. Аннын түрэлхид тэрээндэ басагаяа үгэхые арсаба.

Мистрисс Фордһоо инаглалай харюу бэшэг абаһан Фальстаф нюусаар уулзахын тула гэртэнь ерэнэ. Фальстафта дуратайб гэжэ мистрисс Фордын худалаар хэлэжэ байха үедэнь, мистрисс Пэдж комнато соо орожо ерэнэ. Урид хэлсэһэн ёһоороо, мистрисс Пэдж хадаа мистер Форд ондоо хүнтэй һамганайнгаа уулзаһан тухай мэдээд, наашаа ерэжэ ябана гэжэ мэдээсэбэ.

Айжа сошордоһон Фальстаф орохо газараа оложо ядахадаа, хиртэй хубсаһа хэһэн корзинада орожо хоргодоно. Гэм хэһэн һамгаяа бүхы городой үмэнэ элирүүлхын тула мистер Форд олон хүнүүдые дахуулан гэртээ орожо ерэнэ. Гэбэшье, гэр соонь һэжэглэмээр юумэ олдоогүй. Хиртэй хубсаһа обоолһон угаа ехэ корзиные зарсанар барижа, мистер Фордын хажуугаар гаража ябашана.

Һүни Слендер мистер Пэджын байшангай сонхо доро зогсожо, мисс Аннада дуу дуулана. Слендерэй дурлалгада харюу үгтөөгүй. Доктор Каюс ерэбэ. Гэбэшье, тэрэнэй инаглалай уряае Анна шагнанагүй. Харин Фентоной дуу дууламсаараа, Анна сонхоёо нээнэ. Фентондо дуратай байһанаа Анна элишэлбэ.

Аннын эхэ эсэгэ хоёрынь хүрьгэн тухай үгэ тааралдажа шаданагүй. Бэе бэеһээ нюужа, тэдэнэр шэлэһэн хүнүүдээ басагантаяа уулзуулна. Эсэгэнь Анные Слендэртэй, эхэнь Каюстай уулзуулаа.

Форд ба городой бусад хүчүүд Фальстафые шоглохо гэжэ бэлэдхэнэ. Һүни уулзахаар Фальстаф дуб модондо ерэбэ. Мистрисс Форд, мистрисс Пэдж хоёр нэгэн доро ерэбэ. Минии дуран хоюуландатнай хүрэхэ гэжэ Фальстаф һэшхэлгүйгөөр найдуулна.

Тэнгэри дуугарна. Энэ модон соо хии хүсэн бии юм гэһэн хөөрэлдөөн үнэн байгаа гэжэ Фальстаф бодоно. Элдэб амитад — батаганаан, боргооһон, шүдхэрнүүд Фальстафые хадхана, хазана, сохино. Харанхыда Каюс ба Слендер гэгшэд бэе бэеэ мисс Анна гэжэ бодоно.

Фальстафын аашанууд бүрин элирүүлэгдээ.

Каюс, Слендер гэгшэд мэхэлэглэнэ, тиихэ үедэнь Анна Фентон хоёр гэрлэбэ. Түрэлхидынь энэ хоёр залуушуулые үршөөжэ, бүхы хүнүүдые хуримда уриба.

«Виндзорско аляа һамгаад» гэһэн комическа оперо табихадаа, театр хадаа Шекспирэй комическа мүнхэ образуудые О. Николайн хүгжэмөөр дамжуулан хүнүүдтэ танюулха, театрын артистнуудай дуунай мэргэжэлые дээшэлүүлхэ зорилготой байгаа. Юрэнхы дээрээ энэ зорилгонь туйлагдаһан болобошье, зарим дутагдалнууд бии.

Гол герой — Фальстафын ролиие артист К. Д. Яровицын наадаба. Фальстафын гаргадаг элдэб янзын энеэдэтэй аашанууд горьтойгоор харуулагдажа шадагдаагүй. Фальстаф залуугаар харуулагдаха байбашье, 70 шахуу наһатай шэнгеэр харагдана.

Артистка А. Н. Дорохова мистрисс Фордын ролиие, артист Т. С. Карпов Слендерэй, артист И. И. Кочмарев гостиницын эзэнэй рольнуудые һайнаар, ойлгосотойгоор наадаба.

Артистка Р. А. Андронова мистрисс Пэджын роль наадаһан болобошье, тэрэнэй образые бүрин харуулжа, ойлгосотойгоор, һайнаар дуулажа шадаагүй гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Сценын оформлени һайнаар хэгдэбэ. Гэбэшье, картина бүхэндэ ехэ арка харуулагдана. Ондо ондоо газарта боложо байһан зүйл нэгэл газарта боложо байһан шэнгеэр харагдана.

О. Николайн хүгжэм зүбөөр наадагдаа. Гэбэшье, түрүүшын актда оркестрын тон шангаар наадаһан ушарһаа, артистнуудай дуун баларлдана. Энэ спектаклиин хүгжэм хадаа ехэ мэргэжэлтэйгээр наадаха эрилтэ табина, тус театрын оркестр энээнэй урда тээ иимэ хүгжэм наадаагүй байгаа.

Артистнуудай дуулалгань заримдаа тодо бэшэ байна. Тиимэһээ хойшодоо наадахадаа, дуунай үгын тодоор дуулдаха ябадал туйлаха хэрэгтэй. О. Николайн оперые хүнүүл угаа ехэ һонирхолтойгоор хараха байна.

Д. Дамбаев.

ВЕЛИКОБРИТАНИИН КОМПАРТИИН ИСПОЛКОМОЙ ТҮРҮҮЛЭГШЭ ГАЛЛАХЕРАЙ 70 НАҺАНАЙ ОЙ

ЛОНДОН, декабриин 24. (ТАСС). Великобританиин компартиие байгуулагшадай нэгэн, Англиин Коммунистическэ партиин исполкомой түрүүлэгшэ Уильям Галлахерай 70 наһанай ойдо зорюулагдаһан баярай заседани Глазгодо болобо.

Галлахер, Великобританиин компартиин генеральна секретарь Гарри Поллит, компартиин Шотландска организациин секретарь Уильям Лахлан, компартиин Глазгодохи организациин түрүүлэгшэ Келли, «Дейли Уоркерай» редактор Джон Кэмпбелл, Шотландиин горнягуудай профсоюзай түрүүлэгшэ Э. Моффат ба Великобританиин бусад партийна, олониитын элитэ ажал-ябуулагшадай президиумдэ ерэхэдэнь, нэрьемэ альгаташалгаар угтаба.

Джон Кэмпбелл, Уильям Лахлан, М. Моффат ба бусад амаршалгын үгэ хэлээ. Хүдэлмэришэн ангиин хэрэгтэ Галлахеран хизааргүй үнэн байдагые, эб найрамдалай ба социализмын түлөө тэрэнэй эрид шууд ба зоримгойгоор тэмсэдэгые үгэ хэлэгшэд булта онсо тэмдэглэбэ.

«Дейли Уоркерай» редакторай туһалагша Джон Голлан ВКП(б)-гэй ЦК-һаа, Хитадай, Чехословакиин, Франциин ба бусад оронуудай компартинуудай центральна комитедүүдһээ Галлахерта эльгээгдэһэн амаршалгануудые нэрьемэ альгаташалгаар угтагдан уншаа.

ВКП(б)-гэй ЦК-гэй амаршалга соо иигэжэ хэлэгдэнэ:

НҮХЭР УИЛЬЯМ ГАЛЛАХЕРТА

Великобританиин Коммунистическэ партиин түрүүлэгшэ ба хүдэлмэришэн ангиин үнинэй ажал-ябуулагшадай нэгэн Танда, 70 наһа найтнай ойн үдэр ахадүүгэй амаршалга хүргэнэбди. Эб найрамдал ба ажалшадай ажабайдалай интересүүдые хамгаалгада зорюулагдаһан бүхы ажал-ябуулгадаа амжалтануудые туйлаха ба элүүр мэндэ ажаһуухыетнай хүсэнэбди.

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитет.

Заседаниин түгэсхэлдэ Гарри Поллит үгэ хэлээ.

Галлахерые хүндэлһэн ёһолол хадаа коммунистическэ партида—Великобританиин ажалша олониитын интересүүдые сэхэ шууд ба эсэстэнь хүрэтэр хамгаалагша гансахан партида дуралдагай демонстраци болоо.

Энэ баярай заседани дээрэ 150 шэнэ гэшүүд компартида оробо.

Үерһөө боложо хохидоһон Италиин хүн зондо советскэ арадай туһаламжа

РИМ, декабриин 23. (ТАСС). Үерһөө боложо хохидоһон Италиин хүн зондо советскэ профсоюзуудай, эд хэрэглэгшэдэй обществонуудай ба советскэ эхэнэрнүүдэй Антифашистска комитедэй үмэнэһөө 40 мянган центнер гурил, 2,5 мянган центнер сахар, 2 мянган центнер манна крупа, 100 мянган банка үдхэрүүлэгдэһэн һү, 20 мянган центнер үрһэнэй ороохо, бүрин комплект запасной частьнуудтаи, плугуудтай ба бусад хэрэгсэлнүүдтэй 20 гусеничнэ трактор асарһан «Тимирязев» гэжэ советскэ пароход мүнөө үглөөгүүр Генуэзскэ портдо ерээ.

Советскэ пароход дээрэ итальянска ажалшадай түлөөлэгшэд ба ВЦСПС-эй, эд хэрэглэгшэдэй обществонуудай Центральна Союзай, советскэ эхэнэрнүүдэй Антифашистска комитедэй түлөөлэгшэд баяртайгаар уулзаба. Удаа тээнь советскэ айлшад эрье дээрэ гараа, тэндэ баярай митинг болобо.

Нэрьемэ оваци, «Сталин мандаха болтогой!» гэһэн хашхаралдаанууд Ди Витторио гэгшын хэлэһэн үгые хэдэн минутаар таһалба.

Тэрэнэй һүүлээр ВЦСПС-эй түлөөлэгшэ Березин, Центросоюзай түлөөлэгшэ Тимофеев ба советскэ эхэнэрнүүдэй Антифашистска комитедэй түлөөлэгшэ Лебедева гэгшэд Италиин ажалшадта, арадта ба демократическа организацинуудта өөһэдынгөө организацинуудай амаршалгын хандалгые халуун альгаташалган доро уншаба.

Ди Витторио митинг хааха зуураа, «Арадуудай һанал нэгэдэлгэнь самолёдуудаар ба пушкануудаар бэшэ, харин ороохоор ба тракторнуудаар харуулагдана» гэжэ тэмдэглэбэ.

Эльгээһэн туһаламжын түлөө баясхалан хүргэһэн Генуэзскэ портын хүдэлмэришэд, Италиин хүн зондо советскэ арадай эльгээһэн бэлэгүүдые түлөөһэгүйгөөр буулгаха гэжэ шиидэбэ.

Генерал Риджуэйдэ Ким Ир Сенэй ба Пын Дэ-хуэйн эльгээһэн харюу

ПЕКИН, декабриин 24. (ТАСС). Синьхуа агентствын корреспондент Кэсонһоо иигэжэ дамжуулна:

Мүнөөдэр корейскэ Арадай армиин главнокомандалагша генерал Ким Ир Сен ба Хитадай арадай һайндуратанай командалагша генерал Пын Дэ-хуэй ООН-эй зэбсэгтэ хүсэнүүдэй главнокомандалагша Риджуэйдэ харюу эльгээбэ. Тус харюунь иимэ гэбэл:

«Декабриин 21-дэ танай эльгээһэн бэшэг абаабди. Хоёр талын сэрэгэй пленэйхидэй ба тэдэнэй бүлэнэрэй интересүүдтэ, бидэнэр даб дээрэхи эблэрэлгэ тухай хэлсээ шадаал һаа түргөөр туйлахын тула, хэлсээнүүдэй үедэ элдэб янзын асуудалнуудые мүнөө түргөөр шиидхэхэ тон шухала гэжэ тоолонобди. Энэ хадаа хоёр талын сэрэгэй пленэйхидэй лагерьнуудта мүнөө байгаа сэрэгэй бүхы пленэйхидэй гэр гэртээ, өөһэдынгөө һанаата болоһон түрэлхидтэ түргөөр ошожо, амгалан ажабайдал шэнээр эхилхэ арга боломжо олгохо байна. Энэнь хэлсээнэй баталагдаад, хүсэндөө ороһоной һүүлээр хэгдэхэ болоно. Даб дээрэхи эблэрэлгэ тухай хэлсээнүүд дээрэхи хэдэн олон шухала асуудалнууд мүнөө шиидхэгдэхэ туйлдаа байна. Даб дээрэхи эблэрэлгэ тухай хэлсээ баталха, хоёр талын сэрэгэй пленэйхидые сүлөөлхэ ябадал һаатуулжа, тиин сэрэгэй пленэйхидэй олон мянгаад бүлэнэрэй һанаа зобоожо үргэлжэлһөөр байһан гансахан юумэ гэхэдэ—хажуу тээшээ болохые танай талын шангаар оролдолго ба хэлсээ улааруулха зорилготой, удхагүй эрилтэнүүд лэ болоно.

Сэрэгэй пленэйхид тушаа энэрхы байха политика эрхилэн, манай тала тэдэниие эдеэ хоолоор, хубсаһаар хангажа, тэдээндэ гэр байра ба бэеын элүүр һэргээхэ арга боломжо үгэжэ, энэрхы байха принципүүдэй үндэһөөр тэдээндэ хандана. Шархатаһан ба үбшэн сэрэгэй пленэйхид бүгэдээрээ медицинскэ һайн туһаламжа абана, тиимэ туһаламжа үзүүлхын тула медицинскэ шухала түхеэрэлгэтэй медицинскэ персонал тусхай томилогдоһон байна. Манай талын бүридхэһэн сэрэгэй пленэйхидэй тодорхой список хадаа сэрэгэй пленэйхид тушаа манай талын энэрхы сэдьхэл ба анхарал оролдолго тухай бүрин гэршэлнэ. Тиимэһээ сэрэгэй пленэйхидэй лагерьнуудта уласхоорондын Улаан Хэрээһэнэй комитедэй түлөөлэгшэдэй ерэлгэнь үлүү гэжэ тоолонобди.

Гэбэшье, хоёр талын сэрэгэй пленэйхидые репатриацилха хүдэлмэри хүнгэдхэхын тула бидэнэр даб дээрэхи эблэрэлгэ тухай хэлсээнэй баталагдаад хүсэндөө ороһон дары, хоёр талын сэрэгэй пленэйхидэй лагерьнуудаар ябаха хэдэн бүлэг хүнүүдые эльгээхэ зорилгоор, мүн дамжуулан үгтэхын тула сэрэгэй пленэйхидэй суглараһан газарнуудта сэрэгэй пленэйхидые репатриацилха хүдэлмэридэ туһаламжа үзүүлхээр эдэ бүлэгүүдэй бэлэн байхын тулада Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын Улаан Хэрээһэнэй обществын, Хитадай Арадай Республикын Улаан Хэрээһэнэй обществын ба уласхоорондын Улаан Хэрээһэнэй обществын түлөөлэгшэдһөө бүридэһэн хамтын делегаци байгуулха гэжэ дурадханабди.

Танай зүбшөөгөө һаатнай, уласхоорондын Улаан Хэрээһэнэй комитедтэ манай дурадхал дамжуулжа үгэхыетнай гуйнабди».

Кореядэ даб дээрэхи эблэрэлгэ хэхэ тухай хэлсээнүүд

ПЕКИН, декабриин 24. (ТАСС). Декабриин 22-то Синьхуа агентствын корреспондентын Кэсонһоо дамжуулһан мэдээсэл соо иигэжэ хэлэгдэнэ:

Кореядэ даб дээрэхи эблэрэлгэ хэхэ тухай хэлсээнэй зүблэхэ зүйлэй 3-дахи пунктые зүбшэн хэлсэжэ байгаа штабной офицернүүдэй энэ үглөөнэй заседани дээрэ манай тала дахин иигэжэ заагаа гэбэл, даб дээрэхи эблэрэлгэ хэхэ үедэ сэрэгүүдээ хоёр талын зүблэрһэн хэмжээтэйгээр нүгөө талын ээлжэлүүлхэдэнь болохо гэжэ зүбшөөрэн, сэрэгүүдые ээлжэлүүлхэ тухай асуудалаар ехэ буулта хэһэн байнабди. Теэд манай талын территори дээрэхи барилгануудые заһабарилха ба бариха ябадал нүгөө талада аюул тохёолдуулха байна гэжэ мэдүүлээд, нүгөө тала хадаа манай дотоодын хэрэгүүдтэ хамаархаха гэһэн тэнэг эрилтээ хэжэ үргэлжэлбэ. Манай дотоодын хэрэгүүдтэ хамаархаха гэһэн ямаршье эрилтые зүбшөөрхэгүйбди гэжэ манай тала эрид шууд мэдүүлһэн байна. Корея бии байһан сагтаа, корейскэ арад амиды байһан сагтаа нүгөө талада хододоо аюул ушаруулха байха гэһэн һанамжа нүгөө талын дурдалга соо хэлэгдэнэ.

Зүблэхэ зүйлэй 3-дахи пункт тушаа подкомитедэй заседани дээрэ нүгөө тала хооһон дурдалгануудаа дахин хээ: мүнөө танай талын дотоодын хэрэгүүдтэ хамаархажа байнабди, харин эблэрэлгын туйлагдаһанай һүүлээр дотоодын хэрэгүүдтэтнай хамаархалгаһаа, гол түлэб, арсахабди гэбэ. Илагша болгон өөрыгөө нэрлэхэ һанаатай нүгөө талын хооһон хараа бодолые манай делегат эрид буруушаагаа, манай дотоодын хэрэгүүдтэ хамаархаха гэһэн тэнэг эрилтэһээ нүгөө талын арсаагүйдэнь заседанинууд дээрэ ямаршье эблэрэлгэ туйлажа шадагдахагүй гэжэ тэмдэглээ.

Нүгөө талын зохёоһон список соо дурсагдагша гадаадын сэрэгэй 1071 пленэйхид сэрэгэй пленэйхид тушаа манай талын дамжуулан хүргэһэн список соо оруулагдаагүй гэжэ шалтаг барихые, нүгөө тала зүблэхэ зүйлэй 4-дэхи пунктаар подкомитедэй заседани дээрэ али болохоор оролдоо. Нүгөө тала хадаа һураггүйгөөр хосорһон марионеточнэ лисынмановска сэрэгэй албахаагшадай тоонь манай талын дурдаһан тоое үлүүлнэ гэжэ шалтаг бараад, энээн тушаа тайлбари үгэхые манай талаһаа эриһэн байна. Гэбэшье, бүхы сэрэгэй пленэйхидые түргэнөөр сүлөөлхэ тушаа манай талын табиһан принципые зүбшэн хэлсэлгэһээ зайсаха гэжэ нүгөө тала али болохоор оролдоно.

1071 фамилитай сэрэгэй пленэйхидэй список тушаа харюу. шалгалта хэгдэһэнэй һүүлээр нүгөө талада үгтэхэ байха гэжэ манай делегат заагаа. Һураггүйгөөр хосорһон марионеточнэ лисынмановска албахаагшадай тоо тушаа хэлэбэл, тэрэ хадаа сэрэгэй пленэйхидые үгэхые эриһэн эрилтын үндэһэн боложо огто шадахагүй байна. Сэрэгэй пленэйхид тушаа нүгөө талын хүргэһэн список соонь латинска транскрипцяар бэшэгдэһэн нэрэнүүд лэ бии, теэд тэдэнэй зүбые тодорхойлхын аргагүй байна гэжэ манай делегат тэмдэглээ. Тэрээнһээ гадна, нүгөө талын хүргэһэн фамилинуудай бодото тоонь нүгөө талын мэдүүлһэн сэрэгэй пленэйхидэй ниитэ тооһоо 1456-гаар доошоо байха юм. Улаан Хэрээһэнэй уласхоорондын обществоор дамжуулан сэрэгэй пленэйхид тушаа нүгөө талын латинска транскрипцяар бэшэһэн фамилинуудтай список соонь декабриин 18-да нүгөө талын хүргэһэн список соо оруулагдаагүй 44.259 фамили бии. Тэрээнһээ гадна, Улаан Хэрээһэнэй уласхоорондын обществоор дамжуулан хүргэгдэһэн список соо дурсагдагша 40 мянга үлүүтэй фамилинуудай дундахи 34.786 хүниинь манай регулярна сэрэгүүдэй албахаагшад байна. Энэ ехэ асуудал тушаа хангалтатай харюу ба тайлбари үгэхыень манай делегат нүгөө талаһаа эрибэ. Гэхэтэй хамта, корейскэ ба хитад хэлэн дээрэ бэшэгдэһэн фамилинуудтай списогые нүгөө талын хүргэһэнэй һүүлээр ондоо асуудалнуудые табиха эрхэ манай тала өөртөө үлээнэ гэжэ манай делегат заагаа. Бүхы сэрэгэй пленэйхидые сүлөөлхэ принцип зүбшэн хэлсэлгые подкомитет дары эхилхэ ёһотой гэжэ манай тала тоолоно.

Нүгөө тала хадаа плендэ абтаһан манай сэрэгэй 44. 259 албахаагшадай хаана байһан тушаа хангалтатай харюу үгэжэ шадахагүйһаа гадна, мүн плендэ абтаһан манай сэрэгэй 16.243 албахаагшадые тэдэнэй һая хүргэһэн список соо тоологдонхойшье һаань барижа үлээхэбди гэжэ сэхэ мэдүүлһэн байна. Манай делегат хадаа нүгөө талын алгасаагай дурдалгануудые эрид шууд буруушаагаал, манай сэрэгэй 44 мянга үлүүтэй албахаагшадай хаана байһан тушаа хангалтатай тайлбарилга үгэхыень эрижэ үргэлжэлбэ. Сэрэгэй пленэйхидэй заримые барижа үлээхэбди гэжэ нүгөө талын сэхэ мэдүүлээшэнь тэрэнэй бодото һанаашалгануудые балшииса элирүүлнэ, муу һэдэлгэнүүдыень элишэлнэ гэжэ манай делегат тэмдэглэбэ. Ямар һэдэлгэ гаргабашье, нүгөө тала хадаа бүхы сэрэгэй пленэйхидые сүлөөлхэ тухай асуудалаар эрхэбэшэ даааха харюусалгаһаа зайсажа шадахагүй.

КОРЕЯДЭХИ СОБЫТИНУУД

АРАДАЙ АРМИИН ГЛАВНА КОМАНДОВАНИИН МЭДЭЭСЭЛ

ПХЕНЬЯН, декабриин 24 (ТАСС). Корейскэ Арадай армиин соединенинүүл Хитадэй арадай һайндуратанай частьнуудтай нягта хани харилсаатай ябажа, урдаа байһан газартаа дайсанда эсэргүү хамгаалалтын байлдаануудые хэжэ зуураа, американо-английска интервентнүүдтэ ба лисынмановска сэрэгүүдтэ хүнүүдэй ба техникын талаар гээлтэ хоролто ушаруулна гэжэ Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын Арадай армиин Главна командованиин мүнөөдэр дамжуулһан мэдээсэл соо хэлэгдэнэ.

Үсэгэлдэр баруун эрье шадарай Чходо аралай дэргэдэ арадай сэрэгүүдэй эрьеын батарейнүүдээр буудалгадан, дайсанай 2 корабль шэгээгдээ, тэдэнэр амгалан нютагуудые артиллереэр буудаһан байна.

Мүнөөдэр Арадай армиин зенитнэ частьнууд ба дайсанай самолёдуудые агнан буудагшад дайсанай самолёт унагааһаа, тэдэ самолёдууд зүүн ба баруун эрье дээрэ хүн зоной һуулаг газарнуудые бомбодоһон ба пулемёдоор ууудаһан байна.

Индийскэ рынок дээрэ японска ба английска товарнуудай үрдилдөөн

ПРАГА, декабриин 23. (ТАСС). Телепресс агентствын корреспондент Мельбурнһаа иигэжэ дамжуулна:

Япони хадаа индийскэ рынок дээрэ Англиин позициие булихаар найдана гэжэ мельбурнска «Геральд» газетын токийска корреспондентын декабриин 18-най мэдээсэл соо хэлэгдэнэ.

Японско түхеэрэлгэ худалдаха рыногүүдые буляан абаха зорилгоор индийскэ текстильнэ, химическэ ба бусад промышленностиин һалбаринуудые шэнжэхын тула гурбан һарын аянда бэлэдхэжэ байгаа японска промышленна хоёр миссиин ябуулга тухай тэндэнь хэлэгдэнэ.

Американска полковнигой мэдэрэлгэ

НЬЮ-ЙОРК, декабриин 23 (ТАСС). «Бидэниие заримдаа барина. Америка улаантанай хойноһоо тагнуул хэнэ гү? Дан ехээр хэнэ» гэһэн гаршагтайгаар сэрэгэй шэжэлэгшэ полковник Леонард Ньюнэй статья Ньюарк (Нью-Джерси штат) городто хэблэгдэдэг «Стар леджер» газетэдэ декабриин 17-до толилоглобо.

Статья соонь иигэжэ хэлэгдэнэ: «Али зэргын ехэ мүнгэнэй гаргашалагдажа байһые мэдэхэгүй болобошье, би Холбоото Штадуудай түмэр хүшэгын саана тагнуулай ба хорлон һүйдхэлгын ябуулга хэжэ байна гэжэ һайн мэдэхэб... Түмэр хүшэгын саана мүнөө манай хэжэ байгаа хоролон һүйдхэлгын хэмжээн угаа ехэ юм, бидэниие хододоо барижа байһан ябадал энээгээр тайлбарилагдана. Бидэнэр Балтийн далайн районд аэрофотосъёмко хэһэн самолёдоо гээгээбди... Нүгөө нэгэн ушарта транспортна самолёт Богемидэ бууха баатай болобо».

Американска тагнуулшад тушаа венгерскэ сүүдэй приговор

БУДАПЕШТ, декабриин 2[illegible] (ТАСС). Венгерскэ телеграфна агентство иигэжэ дамжуулна:

Будапештскэ сэрэгэй трибунал энэ оной декабриин 23-да американска агаарай-сэрэгэй хүсэнүүдэй алба хэгшэд американска гражданинууд капитан Гендерсон, капитан Свифт, сержантнууд Дофе ба Альберт-Илама гэгшэдэй хэрэгые хаража үзэбэ. 1951 оной ноябриин 19-дэ американска сэрэгэй транспортна самолёдоор Венгерскэ Арадай Республикын хилые Дьюла городой райондо дабажа, 1 час 41 минутын турша дотор венгерскэ территори дээгүүр 300 гаран километр нисэһэн юмбди гэжэ тэдэнэр бүгэдээрээ мэдүүлбэ.

Гэмнэгдэгшэд Венгерскэ Арадай Республикын хилые зорюута дабаа гэжэ сэрэгэй трибунал тодорхойлоһон ба тус бүри 360 мянган форинто яла түлүүлхээр сүүдлэһэн байна. Яла түлөөгүй һаа, тэдэнэр 3 һара түрмэдэ һууха юм. Сэрэгэй транспортна самолёт ба тэрээн дээрэ байһан зүйлнүүд хураагдан абтаба.

Харюусалгата редактор **Б. А. ОЧИРОВ.**

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—23, заместителя редактора—7.85, отв. секретаря—3.23, Отделов: партийной жизни, культуры и быта—4.52, сельскохозяйственного и промышленности—6.34, мест. информации и писем—6.34. Для междугородных переговоров 16.

Н—63751. Типография Управления полиграфической промышленности, издательств и книжной торговли при Совете Министров БМАССР. Тираж 10.000.

Тобшо һонинууд

◆ **Шэнэ цех.** Улан-Удын мяхаконсервын комбинат городтохи фабрика-кухниин дэргэдэ пельмень, пирожки, котлетэ хэхэ шэнэ цех нээбэ. Тэрэнь сүүдхэ соо 800 килограмм пельмень, 7000 хэһэг пирожки, 10000 котлетэ гаргаха байна.

◆ **Һайнаар бэлдэнэ.** Иволгын МТС-эй түмэршэ дархан М. Д. Бобков мүнөө 25 плуг заһабарилаад байна. Тэрэ хадаа үдэр бүринигөө нормые 180 процент хүрэтэр дүүргэнэ.

◆ **Студентнэрэй практика.** Кяхтын хүдөө ажахын техникумэй газар эсхэмжэлгын курсын студентнэр Кяхтын МТС-тэ практикаар гараһанаа бусаба. Тэдэнэр МТС-эй хүдэлмэритэй танилсахаһаа гадна, хүдөө ажахын машинануудые заһабарилга тухай МТС-эй механик Давыдовай лекци шагнаа. Мүн тэндэ лозунг, плакадуудые зураһан, ханын газетэ гаргалсаһан байна.

◆ **Һурагшадта анхарал.** Үльдиргын сомоной Молотовой нэрэмжэтэ колхозой (Яруна) хүтэлбэрилэгшэд һургуулиин үхибүүдтэ ехэ анхарал хандуулна. Тэдэнэртэ дулаан байра барижа үгөө. Мүн түлеэгээр, керосинаар хангана. Оро дэбисхэр түхеэржэ үгэһэн байна.